

Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

Služba za javno zdravstvo i promicanje zdravlja

Odjel/Centar za gerontologiju

Gerontološko-javnozdravstveni pokazatelji

u

Splitsko-dalmatinskoj županiji,

2021.

Autor:

Inga Vučica, dr. med., univ. mag. sanit. publ., spec. javnog zdravstva

Suradnici:

Dr. sc. Marijana Mijaković, prof. fizike

Hrvoje Ujaković, bacc. med. tech.

Sadržaj

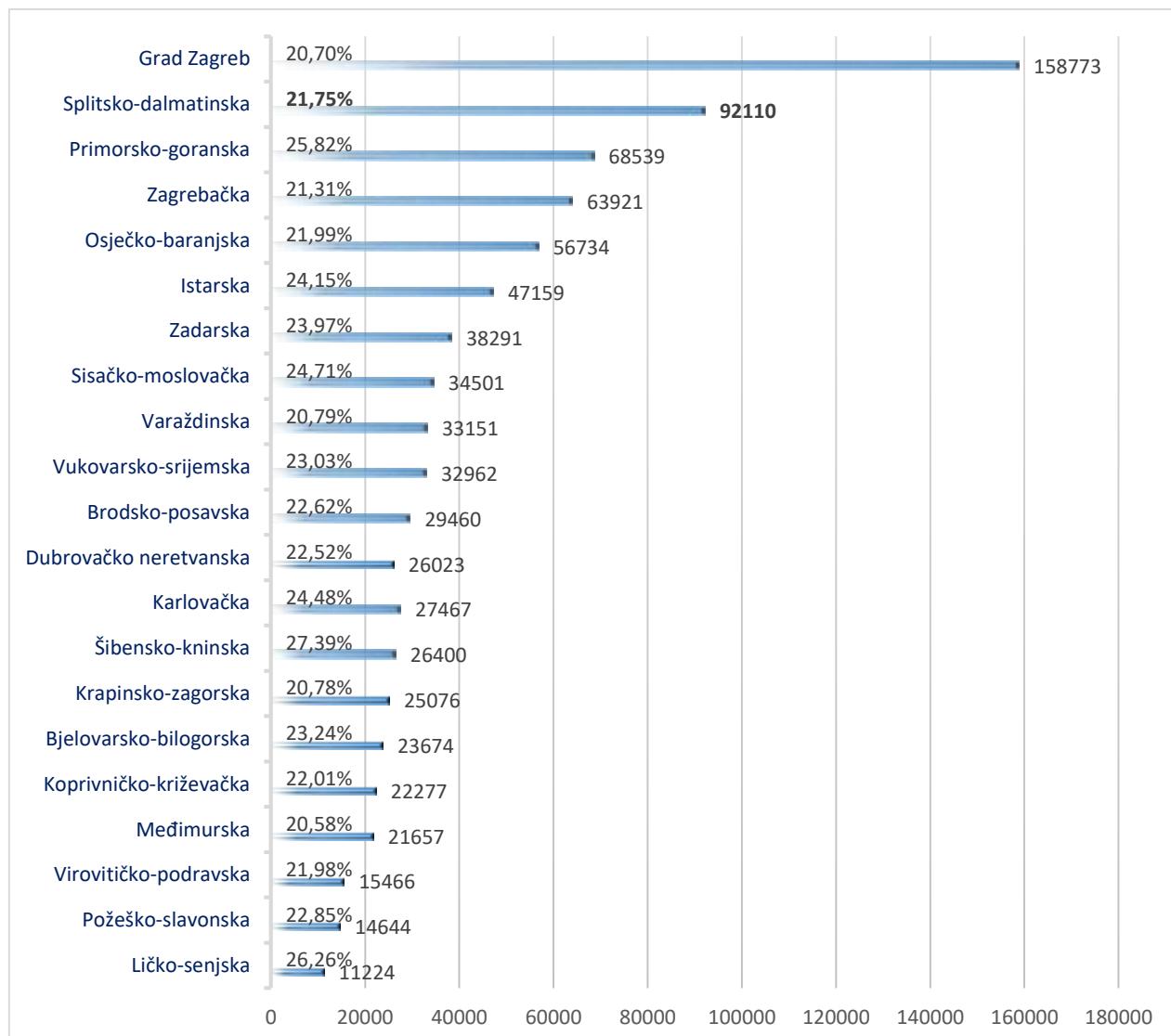
1	Demografska obilježja stanovnika u dobi 65 i više godina u Splitsko-dalmatinskoj županiji	3
2	Osobe starije životne dobi u ordinacijama opće/obiteljske medicine u 2021.....	9
3	Bolnički pobol (hospitalizacije) stanovništva starije dobi	18
4	Smrtnost stanovništva starije dobi	25
4.1	Smrtnost po područjima Splitsko-dalmatinske županije	32
4.2	Smrtnost od pojedinačnih uzroka smrti po područjima priobalja, otoka i Zagore Splitsko-dalmatinske županije	40
4.2.1	Pojedinačni uzroci smrti muškaraca po područjima Splitsko-dalmatinske županije	40
4.2.2	Pojedinačni uzroci smrti žena po područjima Splitsko-dalmatinske županije	42
5	Zaključak.....	45

1 Demografska obilježja stanovnika u dobi 65 i više godina u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Splitsko-dalmatinska županija je druga po ukupnom broju stanovnika među županijama Hrvatske. Stanovništvo Splitsko-dalmatinske županije progresivno stari i suočava se sa sličnim demografskim procesima kao i ostale županije Hrvatske.

Prema Popisu 2021. godine Splitsko-dalmatinska županija ima 423 407 stanovnika, od čega 205 299 muškaraca (48,5%) i 218 108 žena (51,5%). U odnosu na Popis 2011., broj stanovnika se smanjio za 31 391 osobu ili 6,9%.

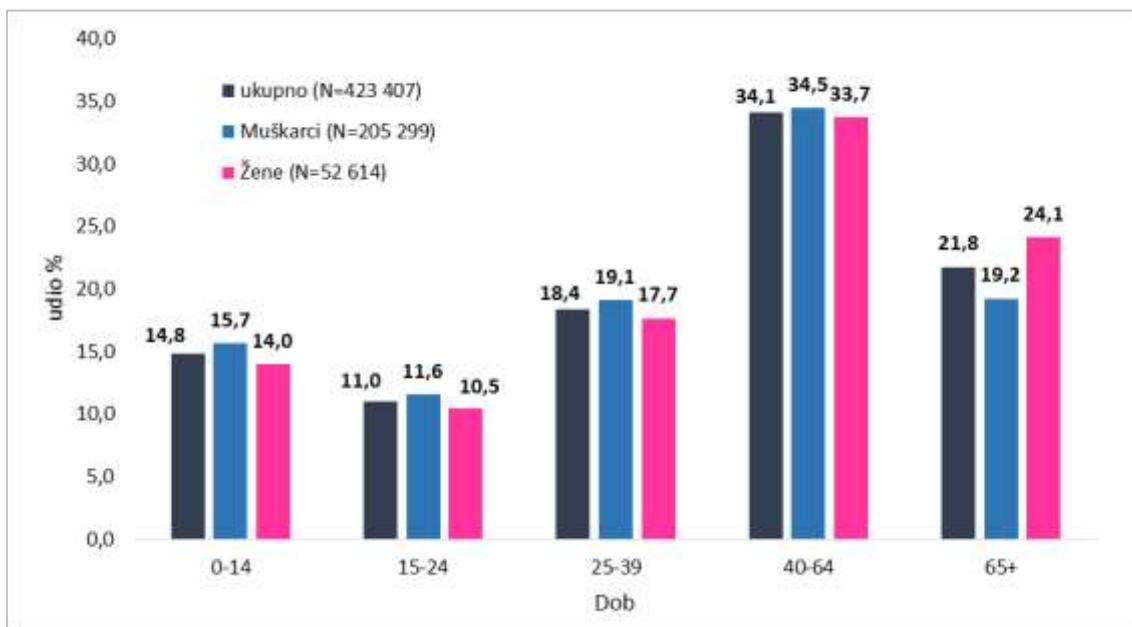
SLIKA 1. UDIO STANOVNIŠTVA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U UKUPNOM STANOVNIŠTVU PO ŽUPANIJAMA HRVATSKE, POPIS STANOVNIŠTVA 2021.

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

Kontinuirano starenje stanovništva Županije se nastavlja. Broj i udio starijih osoba od 65 i više godina kontinuirano raste, te prema Popisu 2021. iznosi 21,8% (92 110 stanovnika). Udio žena starijih od 65 godina u ukupnom ženskom stanovništvu iznosi 24,1% (52 614 žena u dobi 65 i više), dok je udio muškaraca sa 65 i više godina u ukupnom muškom stanovništvu manji, i iznosi 19,2% (39 496 muškaraca u dobi 65 i više godina) (slika2.).

SLIKA 2. RAZDIOBA PO DOBNIM SKUPINAMA I SPOLU UKUPNOG STANOVNIŠTVA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, POPIS 2021. GODINE

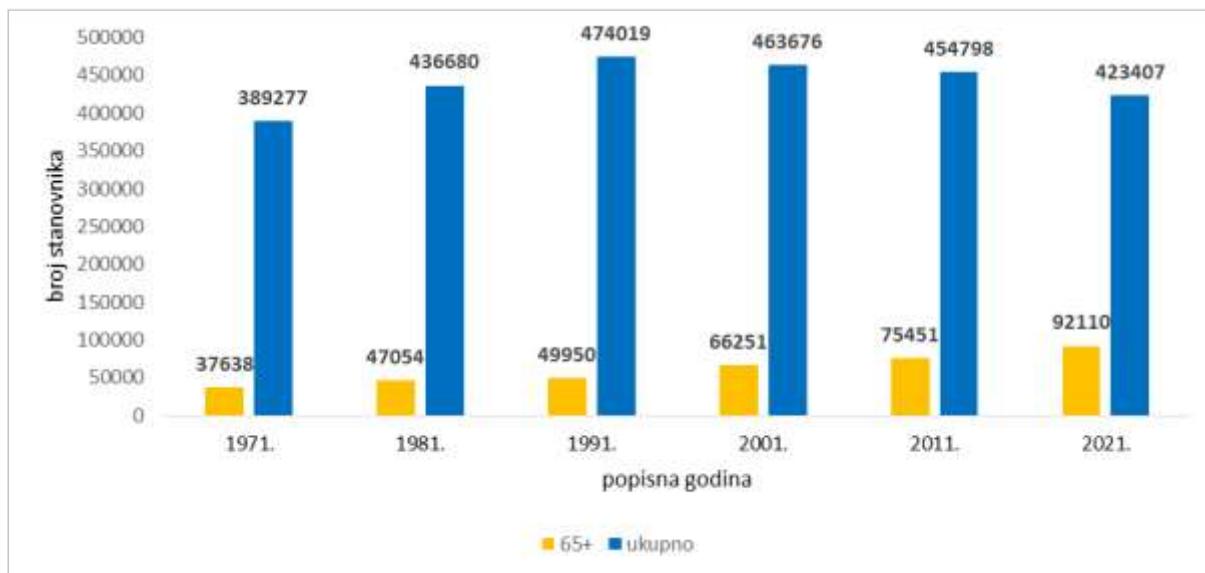

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH

Usporedba rezultata Popisa stanovništva 2021. godine s rezultatima ranijih popisa na području Splitsko-dalmatinske županije, pokazuje proces stalnog starenja stanovništva. U razdoblju od 1971. - 2021. godine broj stanovnika Županije u dobi 65 i više godina više se nego udvostručio (s 37 638 stanovnika 1971. godine na 92 110 stanovnika 2021. godine). Porast ukupnog broja stanovnika nije pratio tu tendenciju (s 389 277 stanovnika 1971. na 423 407 stanovnika 2021.), ukupan broj stanovnika se povećao tek za 8,8% (slika 3.).

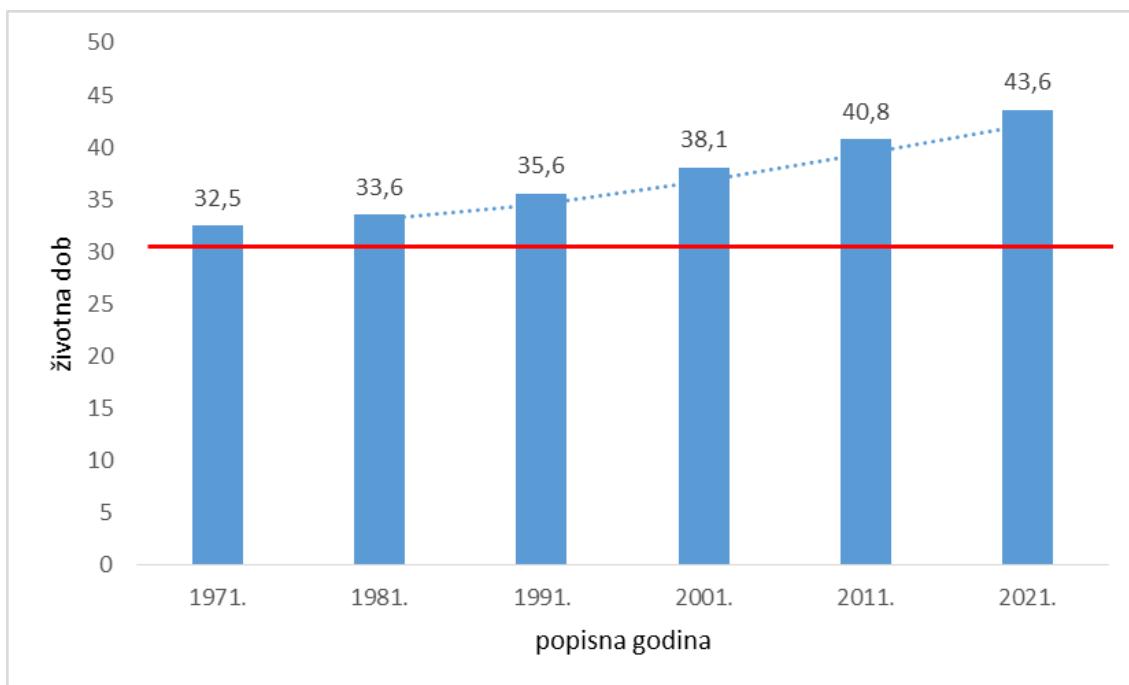
Na ostarjelost stanovništva naše Županije ukazuje i kretanje prosječne životne dobi njezinih stanovnika (srednje godine života cjelokupnog stanovništva), koja je porasla s 32,5 godina 1971. godine na 43,6 godina u 2021. godini (prihvaćena kritična vrijednost koja označava početak procesa starenja je dostignuta vrijednost prosječne životne dobi od 30 godina) (slika 4.).

SLIKA 3. USPOREDBA STRUKTURE UDJELA STANOVNIŠTVA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO SPOLU, POPISI 1971. - 2021.

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH

SLIKA 4. PROSJEČNA ŽIVOTNA DOB STANOVNIKA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, POPISI 1971. - 2021.

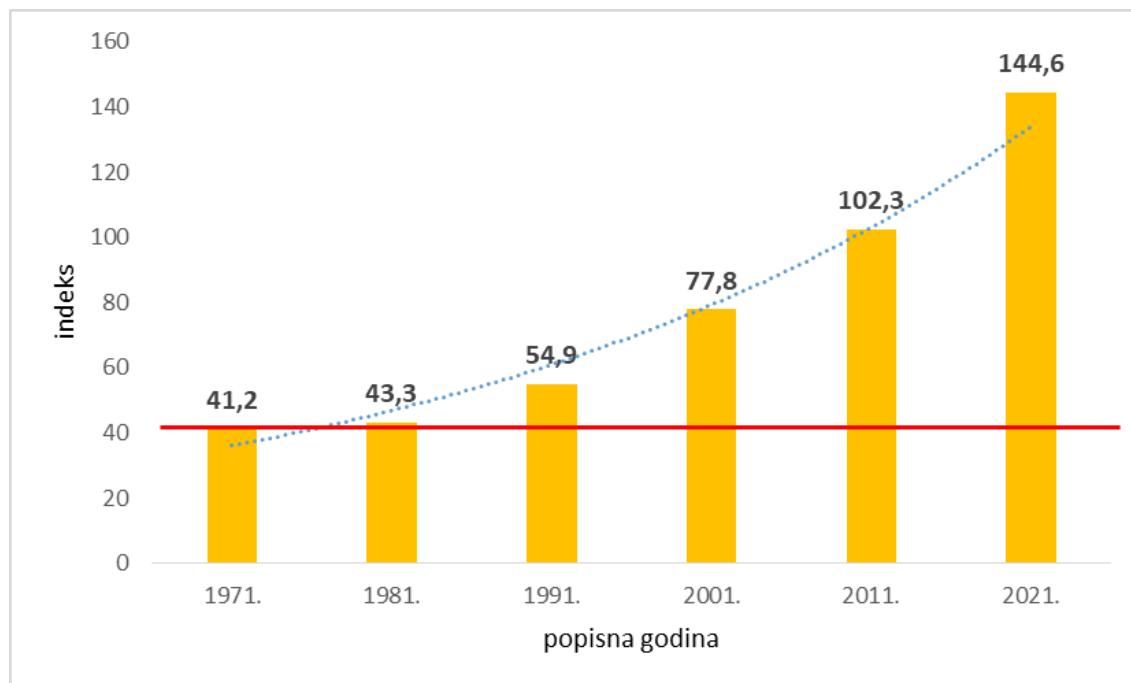

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH

Važan analitički pokazatelj procesa starenja je i indeks starenja, koji se definira kao udio dobne skupine 60 i više godina prema dobnoj skupini od 0-19 godina. Kritična vrijednost ovog indeksa, kada se smatra da je otpočelo starenje je 40,0.

Indeks starenja se prema rezultatima Popisa 1971. - 2021. povećao s 41,2 na 144,6. Ovaj pokazatelj je za Splitsko-dalmatinsku županiju prema posljednjem Popisu 2011. više nego trostruko veći od njegove teorijske kritične vrijednosti, odnosno prema Popisu iz 2021. pokazao je da je pređena granična vrijednost od 100 koja pokazuje da na svakog starijeg stanovnika Županije dolazi jedan mladi (slika 5.).

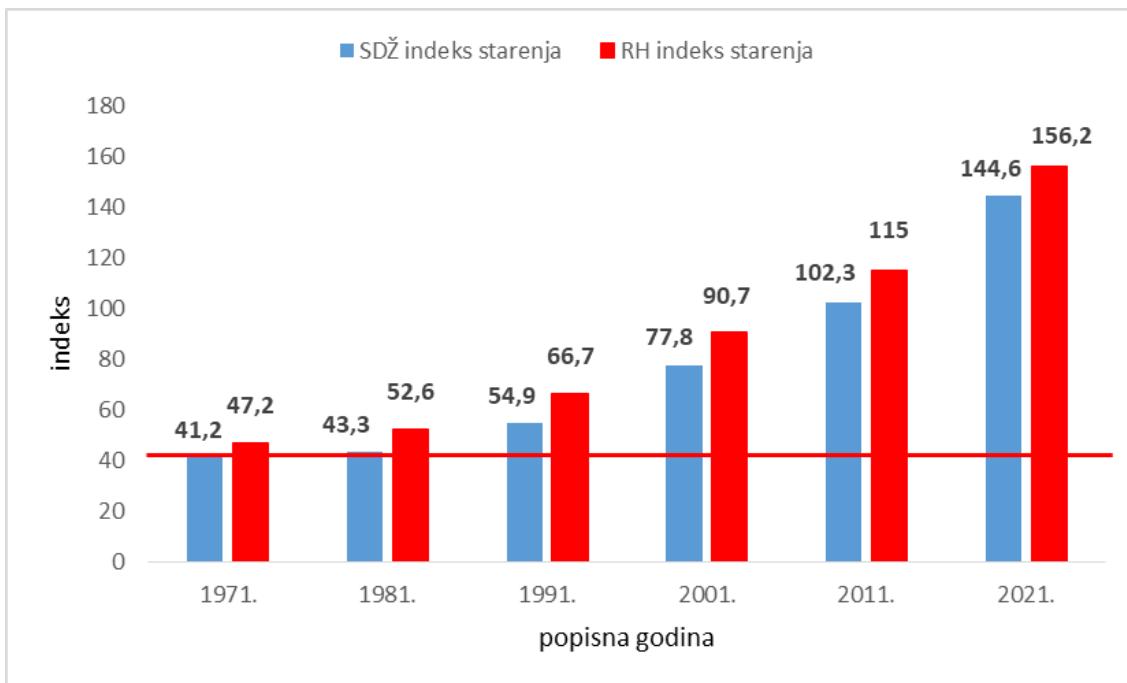
SLIKA 5. INDEKS STARENJA STANOVNika SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, POPISI 1971. - 2011.

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH

Uspoređujući pokazatelje indeksa starenja za Županiju i Hrvatsku vidljivo je da su podaci za RH još i lošiji (prema Popisu iz 2021. indeks starenja je 156,2) i govore o sve većoj ostarjelosti stanovništva naše domovine (slika 6.).

SLIKA 6. INDEKS STARENJA STANOVNika SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE I REPUBLIKE HRVATSKE, POPISI 1971. - 2021.

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH

U 2021. godini vrijednost očekovanog trajanja života u dobi od 65 godina za oba spola pala je sa 18,1 godina na 17,1 godina zbog porasta smrtnosti uzrokovanih pandemijom COVID-19. Za muškarce je očekivano trajanje života palo sa 16,2 na 15,2 godina, a za žene je palo s 19,9 godina na 19 godina (tablica 1, slika 7).

TABLICA 1. OČEKIVANO TRAJANJE ŽIVOTA U DOBI OD 65 GODINA ZA OBA SPOLA U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI ZA RAZDOBLJE OD 2001. - 2021.

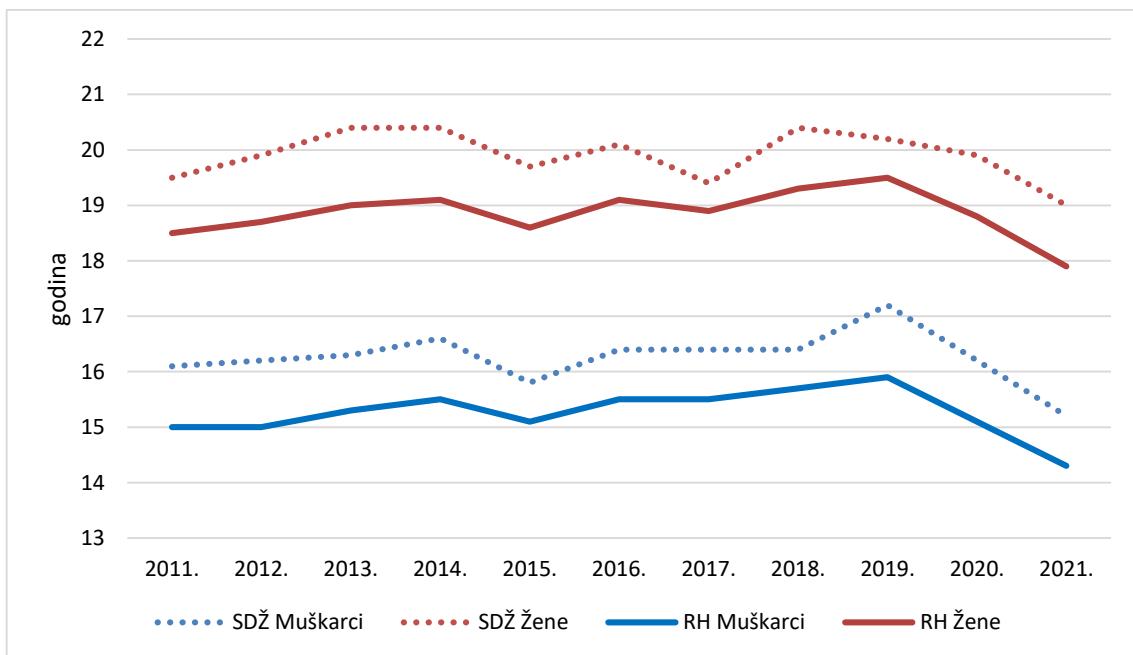
GODINA	MUŠKARCI	ŽENE	UKUPNO
2011.	16,1	19,5	17,8
2012.	16,2	19,9	18,1
2013.	16,3	20,4	18,4
2014.	16,6	20,4	18,5
2015.	15,8	19,7	17,8

GODINA	MUŠKARCI	ŽENE	UKUPNO
2016.	16,4	20,1	18,3
2017.	16,4	19,4	17,9
2018.	16,4	20,4	18,4
2019.	17,2	20,2	18,7
2020.	16,2	19,9	18,1
2021.	15,2	19	17,1

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH

Zbog pandemije COVID-19 i u Hrvatskoj je navedeni pokazatelj u dalnjem padu u 2021. godini u odnosu na predpandemijsku 2019. godinu.

SLIKA 7. OČEKIVANO TRAJANJE ŽIVOTA U DOBI OD 65 GODINA ZA OBA SPOLA U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI I HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE OD 2001. - 2021.

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH

2 Osobe starije životne dobi u ordinacijama opće/obiteljske medicine u 2021.

Prema izvješćima iz primarne zdravstvene zaštite u 2021. godini ukupan broj utvrđenih bolesti i stanja zabilježenih u djelatnosti opće/obiteljske medicine Splitsko-dalmatinske županije iznosio je 2.057.109.

Od toga, broj utvrđenih bolesti-stanja zabilježenih za korisnike u dobi 65 i više godina iznosio je 779.109 što je 37,87% svih bolesti i stanja utvrđenih kod korisnika svih dobi.

U 2021. godini korisnici dobi 65 i više godina (96.698) činili su jednu četvrtinu (26%) svih korisnika (371.888) zdravstvene zaštite u djelatnosti opće/obiteljske medicine. Prosječno je po jednom korisniku dobi 65 i više godina utvrđeno 8,1 bolesti i stanja.

TABLICA 2. UTVRĐENE BOLESTI I STANJA U DJELATNOSTI OPĆE/OBITELJSKE MEDICINE U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U 2021. U DOBI 65 I VIŠE GODINA I UKUPNO ZA SVE DOBI

Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
1. Zarazne bolesti probavnog sustava	A00-A09	1980	11229	17,63
2. Tuberkuloza dišnih putova	A15-A16	41	115	35,65
3. Tuberkuloza drugih organa	A17-A19	12	25	48,00
4. Hripavac (pertussis)	A37	0	2	0,00
5. Šarlah (scarlatina)	A38	0	23	0,00
6. Druge bakterijske bolesti (osim A37 i A38)	A20-A49	456	855	53,33
7. Sifilis	A50-A53	1	25	4,00
8. Gonokokna infekcija	A54	0	4	0,00
9. Varicela, morbili i rubeola	B01, B05, B6	11	534	2,06
10. Bolest uzrokovana HIV-om	B20-B24	9	36	25,00
11. Kandidijaza	B37	970	2567	37,79
12. Helmintijaze	B65-B83	161	1669	9,65
13. Ostale zarazne i parazitarne bolesti		9884	45167	21,88
I Ukupno Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	13525	62251	21,73

GERONTOLOŠKO - JAVNO ZDRAVSTVENI POKAZATELJI U SPLITSKO DALMATINSKOJ ŽUPANIJI, 2021.

Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
14. Zločudna novotvorina želuca	C16	255	338	75,44
15. Zločudna novotvorina završnog debelog crijeva (rektuma)	C20	748	1008	74,21
16. Zločudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i pluća	C33-C34	692	1031	67,12
17. Zločudni melanom kože	C43	498	948	52,53
18. Zločudna novotvorina dojke	C50	2457	4104	59,87
19. Zločudna novotvorina vrata maternice	C53	79	230	34,35
20. Zločudne novotvorine limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva	C81-C97	853	1536	55,53
21. Ostale zločudne novotvorine		8530	13012	65,55
22. Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode	D00-D48	8292	27951	29,67
II Ukupno Novotvorine	C00-D48	22404	50138	44,67
23. Anemije zbog manjka željeza	D50	5927	20231	29,30
24. Druge bolesti krvi i krvotvornog sustava	D51-D77	3641	6717	54,21
25. Neki poremećaji imunološkog sustava	D80-D89	131	319	41,07
III Ukupno Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	9699	27267	35,57
26. Poremećaji štitnjače	E00-E07	16327	50119	32,58
27. Dijabetes melitus	E10-E14	23774	37542	63,33
28. Pretilost	E65-E66	820	2969	27,62
29. Ostale endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma		28141	53752	52,35
IV Ukupno Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	69062	144382	47,83
30. Demencija	F00-F03	1649	1795	94,50
31. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola	F10	274	1071	25,58
32. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem psihoaktivnih tvari	F11-F19	44	1471	2,99
33. Shizofrenija, shizotipni i sumanuti poremećaji	F20-F29	1861	6565	28,35

Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
34. Neuroze i afektivni poremećaj i povezani sa stresom i somatoformni poremećaji	F40-F48	23799	54226	43,89
35. Duševna zaostalost	F70-F79	58	693	8,37
36. Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja		14273	28379	50,29
V Ukupno Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	41958	94150	44,57
37. Ekstrapiramidalni i poremećaji kretanja	G20-G26	1893	2460	76,95
38. Epilepsija	G40-G41	1149	4179	27,49
39. Migrena i ostali sindromi glavobolje	G43-G44	1232	8753	14,08
40. Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	G80-G83	1466	2622	55,91
41. Ostale bolesti i poremećaji živčanog sustava		5168	12203	42,35
VI Ukupno Bolesti živčanog sustava	G00-G99	10908	30217	36,10
42. Konjunktivitis	H10	11024	29015	37,99
43. Katarakta i druge bolesti leće	H25-H28	7349	8529	86,16
44. Glaukom	H40-H42	9383	12736	73,67
45. Strabizam	H49-H50	33	670	4,93
46. Poremećaji refrakcije i akomodacije	H52	4388	5227	28,82
47. Ostale bolesti oka i adneksa		10688	26890	39,75
VII Ukupno Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	42865	93067	46,06
48. Upala srednjeg uha i druge bolesti srednjeg uha i mastoida	H65-H75	1447	7700	18,79
49. Oštećenje sluha	H90-H91	2109	3635	58,02
50. Ostale bolesti uha i mastoidnog nastavka		10067	30346	33,17
VIII Ukupno Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	13623	41681	32,68
51. Akutna reumatska groznica	I00-I02	7	10	70,00
52. Kronične reumatske srčane bolesti	I05-I09	236	366	64,48

Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
53. Hipertenzivne bolesti	I10-I15	65951	105506	62,51
54. Akutni infarkt miokarda	I21-I23	1831	2981	61,42
55. Druge ishemične bolesti srca	I20, I24-I25	7658	10316	74,23
56. Druge srčane bolesti	I26-I52	20633	30288	68,12
57. Cerebrovaskularni inzult	I60-I64	2335	2955	79,02
58. Druge cerebrovaskularne bolesti	I65-I68	1555	2031	76,56
59. Posljedice cerebrovaskularne bolesti	I69	642	809	79,36
60. Ateroskleroza	I70	1743	2299	75,82
61. Bolesti vena (embolija, tromboza, varices)	I80-I87	9195	20554	44,74
62. Ostale bolesti cirkulacijskog sustava		2502	4782	52,32
IX Ukupno Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	114288	182897	62,49
63. Akutne infekcije gornjega dišnog sustava	J00-J06	12666	83952	15,09
64. Gripa (influenca)	J10-J11	111	885	12,54
65. Pneumonija	J12-J18	4117	9261	44,46
66. Akutni bronhitis i akutni bronhiolitis	J20-J21	6088	20296	30,00
67. Bronhitis, emfizem, astma i druge kronične opstruktivne bolesti pluća	J40-J44, J47	8343	19652	42,45
68. Plućne bolesti uzrokovane vanjskim agensima, pneumokonioze	J60-J70	191	245	77,96
69. Ostale bolesti dišnog sustava		10372	47633	21,77
X Ukupno Bolesti dišnog sustava	J00-J99	41888	181924	23,02
70. Bolesti usne šupljine, žlijezda slinovnica i čeljusti	K00-K14	1727	7399	23,34
71. Ulkus želuca i duodenuma (gastroduodenalni)	K25-K27	1442	2597	55,53
72. Akutna upala crvuljka (apendicitis)	K35	61	521	11,71
73. Preponska kila (ingvinalna hernija)	K40	883	1932	45,70

Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
74. Ostale hernije trbušne šupljine	K41-K46	557	1386	40,19
75. Bolesti jetre	K70-K77	1828	5253	34,80
76. Žučni kamenci i upala žučnjaka	K80-K81	2127	4487	47,40
77. Ostale bolesti probavnog sustava		30262	75139	40,27
XI Ukupno Bolesti probavnog sustava	K00-K99	38887	98714	39,39
78. Infekcije kože i potkožnoga tkiva	L00-L08	10397	31270	33,25
79. Dermatitis, egzemi i urtikarije	L20-L30, L50	19914	59464	33,49
80. Ostale bolesti kože i potkožnoga tkiva		10152	28788	35,26
XII Ukupno Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	40463	119522	33,85
81. Reumatoidni arthritis i druge upalne poliartropatije	M05-M14	12211	21980	55,56
82. Artroze	M15-M19	12423	20267	61,30
83. Kifoza, skolioza i lordoza	M40-M41	119	1855	6,42
84. Spondilopatije	M45-M49	1035	2530	40,91
85. Bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije	M50-M54	35621	103193	34,52
86. Osteoporiza i osteomalacija	M80-M83	5731	8053	71,17
87. Ostale bolesti mišićno-koštanog sustava		12027	38714	31,07
XIII Ukupno Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	79167	196592	40,27
88. Glomerulske bolesti bubrega	N00-N08	360	909	39,60
89. Tubulointersticijske bolesti bubrega	N10-N16	703	1486	47,31
90. Bubrežna insuficijencija	N17-N19	2228	2880	77,36
91. Urolitijaza (mokraćni kamenci)	N20-N23	2114	6553	32,26
92. Upala mokraćnog mjehura (cistitis)	N30	15692	38757	40,49
93. Druge bolesti urinarnog sustava (osim N30)	N25-N39	6703	13529	49,55

Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
94. Hiperplazija prostate	N40	12972	17802	72,87
95. Druge bolesti muških spolnih organa	N41-N51	3783	9681	39,08
96. Poremećaji u menopauzi	N95	43	224	19,20
97. Ostale bolesti ženskih spolnih organa		5856	23497	24,92
XIV Ukupno Bolesni mokraćnih i spolnih organa	N00-N99	50454	115318	43,75
102. Prirođene malformacije cirkulacijskog sustava	Q20-Q28	37	454	8,15
103. Nespušteni testis	Q53	1	112	0,89
104. Ostale prirođene malformacije		200	1795	11,14
XVII Ukupno Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	238	2361	10,08
105. Senilnost	R54	29	36	80,56
106. Ostali simptomi, znakovi, klinički lab. nalazi nesvrstani drugamo		38674	129059	29,97
XVIII Ukupno Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	38703	129095	29,98
107. Prijelomi	S x 2	4092	10500	38,97
108. Dislokacije, uganuća i nategnuća	S x 3	895	6700	13,36
109. Opekline i korozije	T20-T32	510	2116	24,10
110. Otrovanja lijekovima i biološkim tvarima	T36-T50	56	93	60,22
111. Ostale ozljede, otrovanja i djelovanja vanjskih uzroka		8549	32089	26,64
XIX Ukupno ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	14102	51498	27,38
112. Osobe koje se koriste zdravstvenom službom zbog pregleda i istraživanja	Z00-Z13	31950	130434	24,50
113. Druge osobe s opasnošću po zdravlje zbog zaraznih bolesti	Z20, Z22-Z29	59225	173659	34,10
114. Postupci u vezi sa sprečavanjem neželjene trudnoće	Z30	0	44	0,00
115. Osobe koje se koriste zdrav. službom zbog specifičnih zahvata i njege	Z40-Z54	1362	8087	16,84
116. Osobe koje se koriste zdrav. službom zbog psihosoc. i socioek. okolnosti	Z55-Z65	71	598	11,87

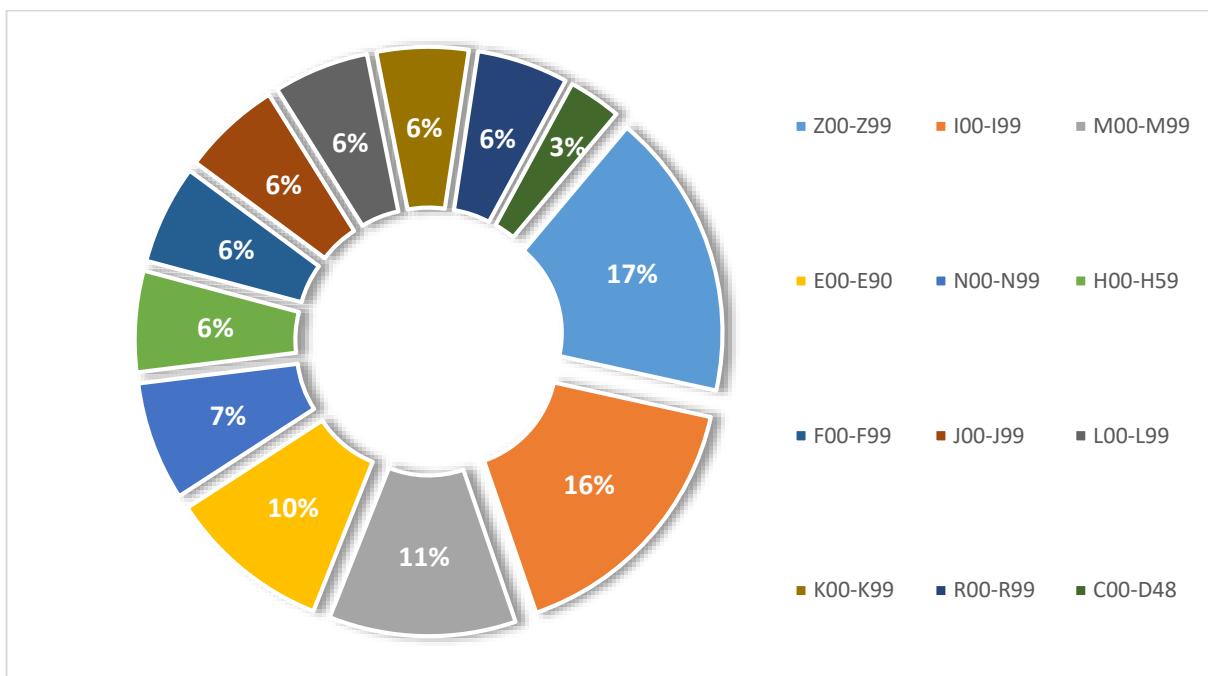
Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
117. Osobe koje se koriste zdravstvenom službom zbog obiteljskih razloga	Z70-Z99	17320	47189	36,70
118. Ostali čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom		11805	22603	52,23
XXI <i>Ukupno Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom</i>	Z00-Z99	121733	382614	31,82
119. Nesreće pri prijevozu	V01-V99	510	3710	13,75
120. Ostali vanjski uzroci slučajnih ozljeda	W00-X59	12819	43152	29,71
121. Namjerno nanesene ozljede	X85-Y09	40	303	13,20
122. Ostali vanjski uzroci ozljeda i otrovanja		1761	6236	28,24
XX <i>Ukupno Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta</i>	V01-Y98	15130	53401	28,33

Izvor podataka: Godišnja izvješća djelatnosti opće medicine, 2021.

Od svih bolesti i stanja (289.350) utvrđenih kod korisnika dobne skupine 65 i više godina u 2021. godini, najzastupljenije skupine bolesti i stanja ove dobne skupine bile su:

1. Bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99) s ukupno 114.288 bolesti-stanja (s udjelom 14,7% od svih utvrđenih bolesti-stanja).
2. Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (M00-M99) s ukupno 79.167 bolesti-stanja odnosno 10,2% svih utvrđenih bolesti-stanja.
3. Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma (E00-E90) s ukupno 69.062 bolesti-stanja odnosno 8,9% svih utvrđenih bolesti-stanja.
4. Bolesti mokraćnih i spolnih organa (N00-N99) s ukupno 50.454 bolesti-stanja odnosno 6,5% od svih utvrđenih bolesti-stanja
5. Bolesti oka i očnih adneksa (H00-H59) s ukupno 42.865 bolesti-stanja odnosno 5,5% od svih utvrđenih bolesti-stanja.

SLIKA 8. UDIO (%) BOLESTI I STANJA DOBNE SKUPINE 65 I VIŠE GODINA U PZZ SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

Izvor podataka: Godišnja izvješća djelatnosti opće medicine, 2021.

Tijekom 2021. godine redoslijed i udio 10 najučestalijih utvrđenih bolesti-stanja u djelatnosti, opće/obiteljske medicine u dobi 65 i više godina prikazan je u tablici 3. Na vodećem mjestu su bolesti povišenog krvnog tlaka, ukupno 65951 bolest i stanje, što iznosi 8,47% udjela u svim dijagnozama kad su u pitanju osobe sa 65 i više godina života, a 3,21% je udio u cijeloj populaciji. Bolesti intervertebralnih diskova i ostalih dorzopatija zauzimaju drugo mjesto, (35621 bolest i stanje; sa udjelom od 4,57% od svih dijagnoza u kategoriji 65 i vše godina). Treće mjesto vodećih utvrđenih bolesti i stanja u djelatnosti opće/obiteljske medicine u Splitsko-dalmatinskoj županiji zauzimaju neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom, uključivo i somatoformne poremećaje. Ukupan broj iznosi 23799 bolesti i stanja, što odgovara udjelu od 3,05% u svim dijagnozama za osobe sa 65 i više godina života, kao i 1,16% u svim dobima.

TABLICA 3. RANG I UDIO 10 VODEĆIH UTVRĐENIH BOLESTI I STANJA U DJELATNOSTI OPĆE/OBITELJSKE MEDICINE U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U DOBI 65 I VIŠE GODINA U 2021., UKUPNO

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	BROJ 65 I VIŠE GODINA	UKUPNO SVE DOBI	UDIO (%) U SVIM DG. DOBI 65+	UDIO (%) 65+ U SVIM DOBIMA
1.	Hipertenzivne bolesti	I10-I15	65951	105506	8,47	3,21
2.	Bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije	M50-M54	35621	103193	4,57	1,73
3.	Neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatoformni poremećaji	F40-F48	23799	54226	3,05	1,16
4.	Dijabetes melitus	E10-E14	23774	37542	3,05	1,16
5.	Dermatitis, egzemi i urtikarije	L20-L30, L50	19914	59464	2,56	0,97
6.	Poremećaji štitnjače	E00-E07	16327	50119	2,10	0,79
7.	Upala mokraćnog mjehura (cistitis)	N30	15692	38757	2,01	0,76
8.	Hiperplazija prostate	N40	12972	17802	1,67	0,63
9.	Akutne infekcije gornjega dišnog sustava	J00-J06	12666	83952	1,63	0,62
10.	Artroze	M15-M19	12423	20267	1,59	0,60
Ukupno			239139	570828	30,69% od 65+	11,63% od svih dobi

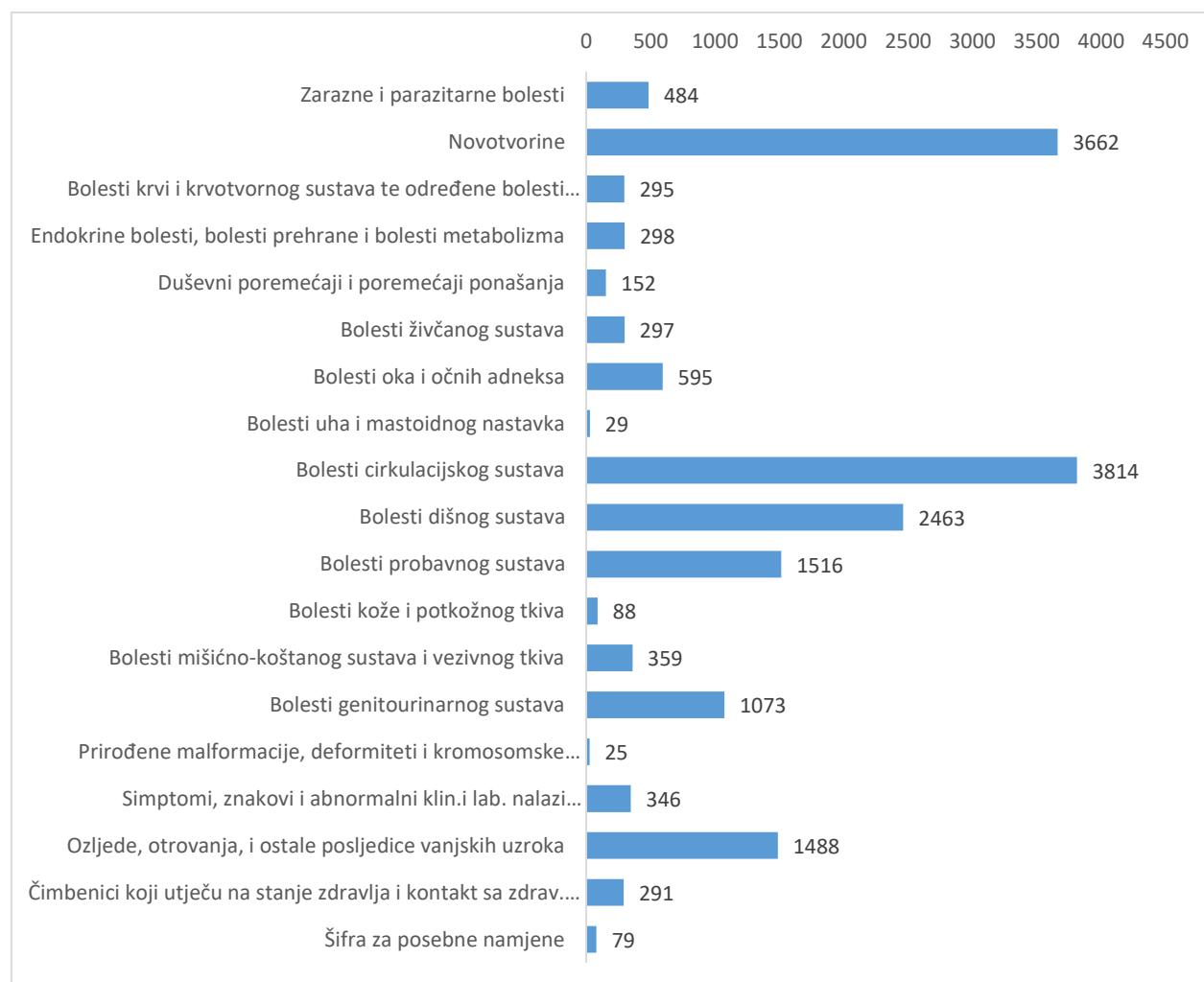
Izvor podataka: Godišnja izvješća djelatnosti opće medicine, 2021.

3 Bolnički pobol (hospitalizacije) stanovništva starije dobi

Udio hospitaliziranih u dobi 65 i više godina u 2021. godini u stacionarnom dijelu KBC Split iznosio je 43,24% od svih ukupno bolnički liječenih u KBC-u Split. Zabilježeno je 17.354 hospitalizacija osoba starije životne dobi (stopa 18140,26/100.000) s ukupno 141.659 dana bolničkog liječenja. Prosječna dužina liječenja po jednom boravku je bila 8,2 dana.

Vodeće skupine bolesti kao uzrok hospitalizacija osoba u dobi 65 i više godina su: bolesti cirkulacijskog sustava (3814 hospitalizacija; stopa 4140,7/100.000), novotvorine (3662 hospitalizacija; stopa 3975,7/100.000), bolesti dišnog sustava (2463 hospitalizacija; stopa 2674/100.000), bolesti probavnog sustava (1516 hospitalizacija; stopa 1645,9/100.000) te ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (1488 hospitalizacije, stopa 1615,5/100.000) (slika 9.).

SLIKA 9. BOLNIČKI POBOL OSOBA U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO SKUPINAMA BOLESTI (MKB-10) U STACIONARNOM DIJELU KBC-A SPLIT, 2021.

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac, 2021.

Od ukupnog broja hospitaliziranih u dobi iznad 65 godina u 2021. godini bilježi se 8.099 hospitalizacija žena i 9.255 hospitalizacija muškaraca. Stopa hospitalizacije žena starijih od 65 godina iznosila je 15393,2/100.000, a muškaraca starijih od 65 godina 23432,8/100.000.

Najučestaliji uzroci hospitalizacija u 2021. godini osoba oba spola starijih od 65 godina su bolesti cirkulacijskog sustava (2120 muškaraca, stopa 5367,6/100.000 i 1694 žena, stopa 3219,7/100.000). Potom slijede hospitalizacije zbog novotvorina (2058 muškaraca i 1604 žena) i bolesti dišnog sustava (1388 muškaraca i 1075 žena).

Kod muškaraca starijih od 65 godina na četvrtom mjestu kao uzrok hospitalizacija su bolesti probavnog sustava, a potom slijede bolesti genitourinarnog sustava, te ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka.

Kod žena starijih od 65 godina na četvrtom mjestu kao uzrok hospitalizacija su ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka, a potom slijede bolesti probavnog sustava, te bolesti genitourinarnog sustava (tablica 4.)

TABLICA 4. BOLNIČKI POBOL OSOBA U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO SKUPINAMA BOLESTI (MKB-10) I PO SPOLU U KBC SPLIT, 2021.

R.B.	SKUPINA BOLESTI-STANJA MKB-10	BROJ	MUŠKI 65+ UDIO %	STOPA/ 100.000 STANOV.	BROJ	ŽENE 65+ UDIO %	STOPA/ 100.000 STANOV.	
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	249	2,69	630,44	235	2,90	446,65
II	Novotvorine	C00-D48	2058	22,24	5210,65	1604	19,80	3048,62
III	Bolesti krv i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	126	1,36	319,02	169	2,09	321,21
IV	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	158	1,71	400,04	140	1,73	266,09
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	70	0,76	177,23	82	1,01	155,85
VI	Bolesti živčanog sustava	G00-G99	155	1,67	392,44	142	1,75	269,89
VII	Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	312	3,37	789,95	283	3,49	537,88
VIII	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	15	0,16	37,98	14	0,17	26,61

R.B.	SKUPINA BOLESTI-STANJA MKB-10		BROJ	MUŠKI 65+ UDIO %	STOPA/ 100.000 STANOV.	BROJ	ŽENE 65+ UDIO %	STOPA/ 100.000 STANOV.
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	2120	22,91	5367,63	1694	20,92	3219,68
X	Bolesti dišnog sustava	J00-J99	1388	15,00	3514,28	1075	13,27	2043,18
XI	Bolesti probavnog sustava	K00-K93	864	9,34	2187,56	652	8,05	1239,21
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	41	0,44	103,81	47	0,58	89,33
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	127	1,37	321,55	232	2,86	440,95
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	615	6,65	1557,12	458	5,66	870,49
XVII	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	20	0,22	50,64	5	0,06	9,50
XVIII	Simptomi, znakovi i abnormalni klin.ilab. nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	204	2,20	516,51	142	1,75	269,89
XIX	Ozljede, otrovanja, i ostale posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	527	5,69	1334,31	961	11,87	1826,51
XXI	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdrav. Službom	Z00-Z99	169	1,83	427,89	122	1,51	231,88
XXII	Šifra za posebne namjene	U00-U99	37	0,40	93,68	42	0,52	79,83
Ukupno 65+			9.255	100,00	23432,75	8.099	100,0	15393,24

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac, 2021.

Između dvadeset vodećih pojedinačnih uzroka hospitalizacija u dobi 65 i više godina u 2021. godini u Splitsko-dalmatinskoj županiji najčešće dijagnoze su respiracijska insuficijencija, zločudna novotvorina debelog crijeva i virusna pneumonija. Potom slijede hospitalizacije zbog prijeloma bedrene kosti i cerebralnog infarkta (tablica 5).

TABLICA 5 . RANG LJESTVICA VODEĆIH DIJAGNOZA - BOLNIČKI POBOL OSOBA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U KBC SPLIT, 2021. – UKUPNO

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000 STANOVNIKA	UDIO (%) OD UKUPNO
1.	Respiracijska insuficijencija, nesvrstana drugamo	J96	1186	1287,59	6,83
2.	Zločudna novotvorina debelog crijeva (kolona)	C18	868	842,35	5,00
3.	Virusna pneumonija, nesvrstana drugamo	J12	639	693,74	3,68
4.	Prijelom bedrene kosti (femura)	S72	606	657,91	3,49
5.	Cerebralni infarkt	I63	601	652,48	3,46
6.	Insuficijencija srca	I50	476	516,77	2,74
7.	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	J18	382	414,72	2,20
8.	Ateroskleroza	I70	378	410,38	2,18
9.	Ostale sepse	A41	338	366,95	1,95
10.	Zločudna novotvorina završnoga debelog crijeva (rektuma)	C20	307	333,30	1,77
11.	Akutni infarkt miokarda	I21	292	317,01	1,68
12.	Zločudna novotvorina mokraćnoga mjehura	C67	290	314,84	1,67
13.	Fibrilacija atrija i undulacija	I48	256	277,93	1,48
14.	Senilna katarakta	H25	218	236,67	1,26
15.	Žučni kamenci (kolelitijaza)	K80	193	209,53	1,11
16.	Zločudna novotvorina dušnica	C34	184	199,76	1,06
17.	Plućna embolija	I26	183	198,68	1,05
18.	Kronična ishemična bolest srca	I25	181	196,50	1,04

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000 STANOVNIKA	UDIO (%) OD UKUPNO
19.	Angina pektoris	I20	176	191,08	1,01
20.	Akutno bubrežno zatajenje	N17	168	182,39	0,97
	Ukupno svih hospitalizacija 65+		17.354	18140,26	100,00

Izvor podatak: Bolesničko-statistički obrazac, 2021.

Kod pojedinačnih bolesti/stanja kao uzroka hospitalizacija muškaraca u dobi 65 i više godina najčešće dijagnoze su također respiracijska insuficijencija, zločudna novotvorina debelog crijeva i virusna pneumonija. Potom slijedi cerebralni infarkt i pneumonija, nespecificiranog uzročnika (tablica 6).

TABLICA 6. RANG LJESTVICA VODEĆIH DIJAGNOZA -BOLNIČKI POBOL OSOBA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U KBC SPLIT, 2021. – MUŠKARCI

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000	UDIO 65 + (%) OD UKUPNO
1.	Respiracijska insuficijencija nesvrstana drugamo	J96	659	1668,52	7,12
2.	Zločudna novotvorina debelog crijeva (kolona)	C18	499	1263,42	5,39
3.	Virusna pneumonija, nesvrstana drugamo	J12	329	833,00	3,55
4.	Cerebralni infarkt	I63	291	736,78	3,14
5.	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	J18	239	605,12	2,58
6.	Insuficijencija srca	I50	230	582,34	2,49
7.	Ateroskleroza	I70	225	569,68	2,43
8.	Zločudna novotvorina završnoga debelog crijeva (rektuma)	C20	224	567,15	2,42
9.	Zločudna novotvorina mokraćnoga mjehura	C67	201	508,91	2,17
10.	Ostale sepse	A41	180	455,74	1,94
11.	Akutni infarkt miokarda	I21	178	450,68	1,92

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000	UDIO 65+ (%) OD UKUPNO
12.	Fibrilacija atrija i undulacija	I48	158	400,04	1,71
13.	Kronična ishemična bolest srca	I25	141	357,00	1,52
14.	Hiperplazija prostate	N40	137	346,87	1,48
15.	Prijelom bedrene kosti (femura)	S72	133	336,74	1,44
16.	Zločudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	C34	121	306,36	1,31
17.	Angina pektoris	I20	116	293,70	1,25
18.	Senilna katarakta	H25	111	281,04	1,20
19.	Preponska kila (ingvinalna hernija)	K40	104	263,32	1,12
20.	Žučni kamenci (kolelitijaza)	K80	102	258,25	1,10
Ukupno svih hospitalizacija muškaraca 65+		9.255	23432,75	100,00	

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac, 2021.

Kod žena starije dobi najčešće dijagnoze hospitalizacija u bolničkom pobolu su također respiracijske insuficijencije. Potom slijede hospitalizacije zbog prijeloma bedrene kosti (473 žene). Prosječno svakog dana tijekom 2021. godine više od jedne stanovnice Splitsko-dalmatinske županije dobi 65 i više godina bilo je hospitalizirano zbog prijeloma bedrene kosti. Potom slijede hospitalizacije zbog zločudne novotvorine debelog crijeva, virusne pneumonije i cerebralnog infarkta (tablica 7).

TABLICA 7. RANG LIESTVICA VODEĆIH DIJAGNOZA - BOLNIČKI POBOL OSOBA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U KBC SPLIT, 2021. – ŽENE

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000	UDIO 65+ (%) OD UKUPNO
1.	Respiracijska insuficijencija nesvrstana drugamo	J96	527	1001,63	6,51
2.	Prijelom bedrene kosti (femura)	S72	473	899,00	5,84
3.	Zločudna novotvorina debelog crijeva (kolona)	C18	369	701,33	4,56

RANG	DIAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000	UDIO 65+ (%) OD UKUPNO
4.	Virusna pneumonija, nesvrstana drugamo	J12	310	589,20	3,83
5.	Cerebralni infarkt	I63	310	589,20	3,83
6.	Insuficijencija srca	I50	246	467,56	3,04
7.	Zločudna novotvorina dojke	C50	160	304,10	1,98
8.	Ostale sepsе	A41	158	300,30	1,95
9.	Ateroskleroza	I70	153	290,80	1,89
10.	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	J18	143	271,79	1,77
11.	Akutni infarkt miokarda	I21	114	216,67	1,41
12.	Senilna katarakta	H25	107	203,37	1,32
13.	Fibrilacija atrija i undulacija	I48	98	186,26	1,21
14.	Anemija zbog manjka željeza	D50	97	184,36	1,20
15.	Žučni kamenci (kolelitijaza)	K80	91	172,96	1,12
16.	Plućna embolija	I26	91	172,96	1,12
17.	Zločudna novotvorina mokraćnoga mjehura	C67	89	169,16	1,10
18.	Drugi poremećaji urinarnog sustava	N39	87	165,36	1,07
19.	Zločudna novotvorina završnoga debelog crijeva (rektuma)	C20	83	157,75	1,02
20.	Akutno bubrežno zatajenje	N17	79	150,15	0,98
	Ukupno svih hospitalizacija žena 65+		8.099	15393,24	100,00

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac, 2021.

4 Smrtnost stanovništva starije dobi

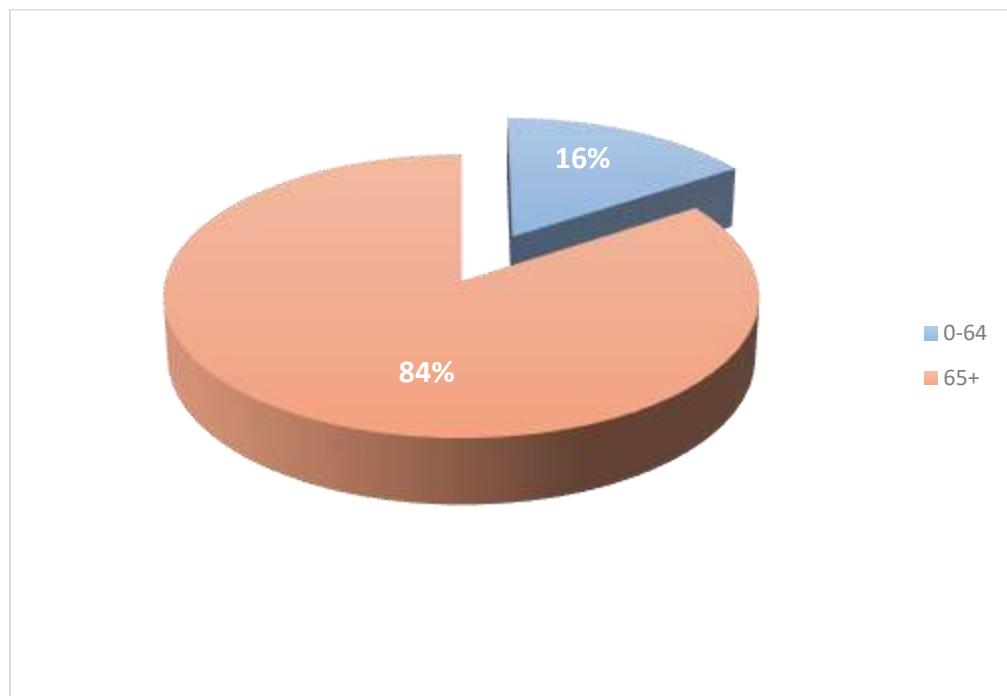
Dobna struktura ukupnog mortaliteta u Splitsko-dalmatinskoj županiji za 2021. godinu pokazuje da najviši udio od 84,3% ima dobna skupina starijih od 65 godina (5.061 od ukupno umrlih 6.005). Spolna struktura ukupnog mortaliteta pokazuje da su žene zastupljenije u ukupnom broju umrlih, a posebno u dobnoj skupini od 65 i više godina, dok muškarci umiru više u dobi od 0-64 godine (tablica 8).

TABLICA 8 . UKUPNI MORTALITET U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI PO DOBI, 2021.

DOB	MUŠKI	ŽENE	UKUPNO	%
0-64 GODINE	650	294	944	15,72
65 I VIŠE GODINA	2470	2591	5061	84,28
SVE DOBI	3120	2885	6005	100

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH

SLIKA 10. UMRLI U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI PREMA DOBNIM SKUPINAMA, 2021.

Analiza uzroka smrti osoba starijih od 65 godina u Županiji za 2021. godinu prema najučestalijim skupinama bolesti pokazuje da u ovoj dobnoj skupini starije osobe oba spola

najviše umiru od bolesti cirkulacijskog sustava (816 muškaraca, stopa 2066/100.000 i 1078 žena sa stopom od 2048,9/100.000). Na drugom mjestu uzroka smrti kod oba spola su novotvorine (646 muškarca, stopa od 1635,6/100.000 i 467 žena sa stopom od 887,6/100.000). Na trećem mjestu uzroka smrti osoba starije dobi kod muškaraca su smrti od COVID-19 (327 umrlih), a kod žena smrti od endokrinih bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (268 umrlih). Na četvrtom mjestu uzroka smrti osoba starije dobi kod muškaraca su endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (201 umrli), a kod žena smrti od COVID-19 (245 umrlih). Na petom mjestu uzroka smrti osoba starije dobi kod muškaraca su bolesti dišnog sustava (110 umrlih), a kod žena duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (157 umrlih) (tablica 9, slika 10).

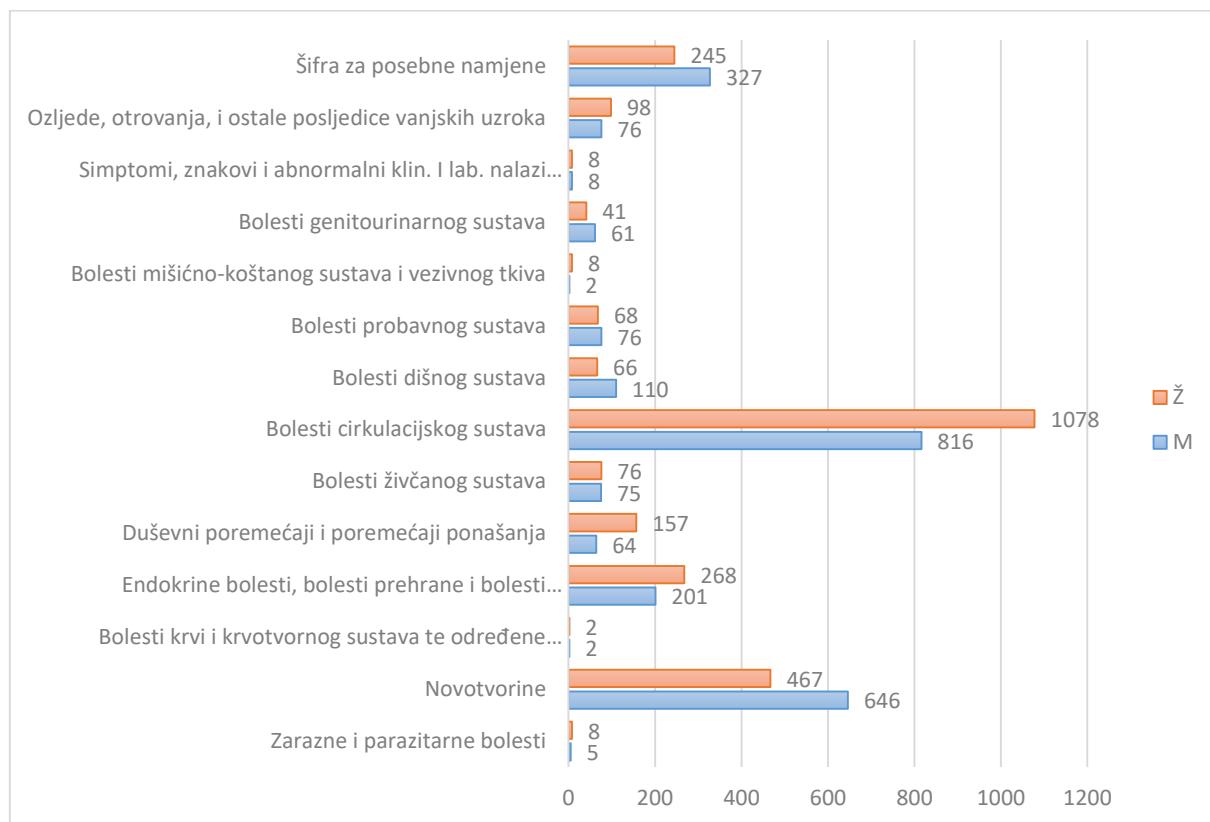
TABLICA 9. UMRLI U DOBI OD 65 I VIŠE GODINA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI I PO SPOLU U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U 2021.

R.B.	SKUPINE BOLESTI PO MKB-10	BROJ	UDIO (%)	MUŠKI STOPA /100000	BROJ	UDIO (%)	ŽENE STOPA /100000	
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	5	0,2	12,66	8	0,3	15,21
II	Novotvorine	C00-D48	646	26,15	1635,6	467	18,02	887,6
III	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	2	0,08	5,06	2	0,08	3,80
IV	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	201	8,14	508,91	268	10,34	509,37
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	64	2,59	162,04	157	6,06	298,40
VI	Bolesti živčanog sustava	G00-G99	75	3,04	189,89	76	2,93	144,45
VII	Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
VIII	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	816	33,04	2066,03	1078	41,61	2048,88

GERONTOLOŠKO - JAVNO ZDRAVSTVENI POKAZATELJI U SPLITSKO DALMATINSKOJ ŽUPANIJI, 2021.

R.B.	SKUPINE BOLESTI PO MKB-10		BROJ	UDIO (%)	MUŠKI STOPA /100000	BROJ	UDIO (%)	ŽENE STOPA /100000
X	Bolesti dišnog sustava	J00-J99	110	4,45	278,51	66	2,55	125,44
XI	Bolesti probavnog sustava	K00-K93	76	3,08	192,42	68	2,62	129,24
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	1	0,04	2,53	0	0,00	0,00
XIII	Bolesti mišićno- koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	2	0,08	5,06	8	0,31	15,21
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	61	2,47	154,45	41	1,58	77,93
XV	Trudnoća, porođaj i babine	O00-O99	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
XVI	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	P00-P96	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
XVII	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	0	0,00	0,00	1	0,40	1,90
XVIII	Simptomi, znakovi i abnormalni klin. ilab. nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	8	0,32	20,26	8	0,31	15,21
XIX	Ozljede, otrovanja, i ostale posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	76	3,08	192,42	98	3,78	186,26
XXII	Šifra za posebne namjene	U00-U99	327	13,24	827,93	245	9,46	465,66
Ukupno			2470	100	6253,80	2591	100	4924,54

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac, 2021.

SLIKA 11 . UMRLI U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI I PO SPOLU U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U 2021. GODINI

Usporedni prikaz deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti starijih osoba po spolovima pokazuje da su kod muškaraca vodeći uzrok smrti od COVID-19 bolesti (327 umrlih). Potom slijede smrti od ishemijske bolesti srca (264 umrlih) i dijabetes melitus (200 umrlih). Na četvrtom mjestu uzroka smrti kod muškaraca su cerebrovaskularne bolesti, dok su na petom mjestu hipertenzivne bolesti (tablice 10, 11 i 12).

TABLICA 10. RANG LJESTVICA I UDIO 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U DOBI 65 I VIŠE GODINA, 2021. – UKUPNO

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO % U 65+
U071	COVID - 19	572	11,30
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	527	10,41
E10-E14	Dijabetes melitus	468	9,25
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	468	9,25

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO % U 65+
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	444	8,77
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	216	4,27
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	196	3,87
F00-F03	Demencija	142	2,81
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	115	2,27
I70	Ateroskleroza	108	2,13
	Prvih 10 uzroka smrti	3250	66,22
	Ukupno umrli	5061	100,00

TABLICA 11 . RANG LJESTVICA I UDIO 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH MUŠKARACA U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U DOBI 65 I VIŠE GODINA, 2021.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
U071	COVID - 19	327	13,24
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	264	10,69
E10-E14	Dijabetes melitus	200	8,10
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	190	7,69
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	172	6,96
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	134	5,43
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	130	5,26
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	76	3,08
C61	Zločudna novotvorina prostate	69	2,79
C64-C68	Zločudna novotvorina urinarnog trakta	48	1,94
	Prvih 10 uzroka smrti	1610	65,18
	Ukupno umrli	2470	100,00

TABLICA 12. RANG LJESTVICA I UDIO 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH ŽENA U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U DOBI 65 I VIŠE GODINA, 2021.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	278	10,73
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	272	10,50
E10-E14	Dijabetes melitus	268	10,34
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	263	10,15
U071	COVID - 19	245	9,46
F00-F03	Demencija	107	4,13
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	82	3,16
I70	Ateroskleroza	71	2,74
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	67	2,59
S72	Prijelom bedrene kosti	51	1,97
Prvih 10 uzroka smrti		1704	65,77
Ukupno umrle		2591	100,00

U 2021. zabilježeno je 174 nasilnih smrti (stopa od 188,90/100.000) u osoba 65 i više godina. Stopa nasilnih smrti kod muškaraca u dobi 65 i više godina iznosi 192,42/100.000, a 186,26/100.000 u žena.

Najveći broj nasilnih smrti uzrokovani su padovima (118 osoba; stopa 128,11/100.000). Čak 67,8% svih vanjskih uzroka smrti u osoba u dobi 65 i više godina u 2021. godini posljedica su padova. Kao posljedica padova je preminulo 43 muškaraca u dobi iznad 65 godina (stopa od 108,87/100.000, odnosno 87,8% umrlih od ukupno umrlih muškaraca svih dobnih skupina od padova) i 75 žena u dobi iznad 65 godina (stopa 142,55/100.000, odnosno 98,68% umrlih od ukupno umrlih žena svih dobnih skupina od padova) (tablica 13).

TABLICA 13 . VANJSKI UZROCI SMRTI OSOBA U DOBI OD 65 I VIŠE GODINA U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI, 2021.

ŠIFRA MKB-10	VANJSKI UZROK MORTALITETA	65 I VIŠE GODINA		UKUPNO SVE DOBI		UDIO 65+ U UKUPNO UMRLIM	
		Broj	Stopa/ 100.000	Broj	Stopa/ 100.000	%	
V01-V99	Nesreće pri prijevozu	Ukupno	6	6,51	29	6,85	20,69
		Muški	3	7,60	22	10,72	13,64
		Žene	3	5,70	7	3,21	42,86
W00-W19	Padovi	Ukupno	118	128,11	125	29,52	94,40
		Muški	43	108,87	49	23,87	87,76
		Žene	75	142,55	76	34,85	98,68
W20-X59	Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	Ukupno	25	27,14	46	10,86	54,35
		Muški	15	37,98	31	15,10	48,39
		Žene	10	19,01	15	6,88	66,67
X60-X84	Namjerno samo ozljeđivanje	Ukupno	17	18,46	52	12,28	32,69
		Muški	13	32,91	44	21,43	29,55
		Žene	4	7,60	8	3,67	50,00
X85-Y89	Ostali vanjski uzroci smrti	Ukupno	8	8,69	19	4,49	42,11
		Muški	2	5,06	9	4,38	22,22
		Žene	6	11,40	10	4,58	60,00
V01-Y89	UKUPNO	Ukupno	174	188,90	271	64,00	64,21
		Muški	76	192,42	155	75,50	49,03
		Žene	98	186,26	116	53,18	84,48

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac, 2021.

4.1 Smrtnost po područjima Splitsko-dalmatinske županije

Županija se dijeli u tri geografske, povijesne, demografske i kulturološke podcjeline sa svojim specifičnostima: priobalje, zaobalje (Zagora) i otoci.

Analiza uzroka smrti osoba starijih od 65 godina po područjima Županije za 2021. godinu prema najučestalijim skupinama bolesti pokazuje da u ovoj dobnoj skupini starije osobe oba spola najviše umiru od bolesti cirkulacijskog sustava (priobalje 1204 umrlih, sa stopom 2177,58/100.000; Zagora 477 umrlih, sa stopom 2549,58/100.000; otoci 213 umrlih, sa stopom 2424,23/100.000).

Na drugom mjestu uzroka smrti kod oba spola su novotvorine (priobalje 765 umrlih, sa stopom 1331,89/100.000; Zagora 226 umrlih, sa stopom 1294,57/100.000; otoci 122 umrlih, sa stopom 1407,56/100.000), Na trećem mjestu uzroka smrti kod oba spola su na priobalu (413 umrlih) i u Zagori (114 umrlih) smrti od COVID-19 bolesti, a na otocima smrti od endokrinih bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (56 umrlih).

Na četvrtom mjestu uzroka smrti kod oba spola su na priobalu (315 umrlih) i u Zagori (98 umrlih) smrti od endokrinih bolesti, bolesti prehrane i metabolizma, a na otocima smrti od COVID-19 bolesti (45 umrlih).

Na petom mjestu uzroka smrti muškaraca starije dobi na priobalu su bolesti živčanog sustava (57 umrlih), u Zagori bolesti probavnog sustava (28 umrli), a na otocima bolesti dišnog sustava (14 umrlih).

Kod starijih žena na petom mjestu uzroka smrti su duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (na priobalu 108 umrlih, u Zagori 33 umrlih i na otocima 16 umrlih) (tablice 14, 15 i 16).

Između područja SDŽ najveću stopu svih smrti muškaraca dobi 65 i više godina u 2021. godini imali su muškarci u Zagori (6746,72/100.000 stanovnika dobi 65+).

Između područja SDŽ najveću stopu svih smrti žena dobi 65 i više godina u 2021. godini imale su žene u Zagori (5913,16/100.000 stanovnica dobi 65+).

TABLICA 14. UMRLI U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI I PO SPOLU U PRIOBALJU SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2021.

R.B.	SKUPINA BOLESTI STANJA MKB-10	BROJ	MUŠKARCI STOPA/100000	BROJ	ŽENE STOPA/100000	
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	3	10,99	4	64,29
II	Novotvorine	C00-D48	423	1549,34	342	1114,44

R.B.	SKUPINA BOLESTI STANJA MKB-10	BROJ	MUŠKARCI STOPA/100000	BROJ	ŽENE STOPA/100000
III	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	2	7,33	1 21,43
IV	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	133	487,14	182 621,52
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	51	186,80	108 342,91
VI	Bolesti živčanog sustava	G00-G99	54	197,79	52 278,61
VII	Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	0	0,00	0 0,00
VIII	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	0	0,00	0 0,00
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	522	1911,95	682 2443,21
X	Bolesti dišnog sustava	J00-J99	70	256,39	52 64,29
XI	Bolesti probavnog sustava	K00-K93	39	142,85	49 107,16
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	0	0,00	0 0,00
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	2	7,33	3 42,86
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	46	168,49	32 64,29
XV	Trudnoća, porođaj i babinje	O00-O99	0	0,00	0 0,00
XVI	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	P00-P96	0	0,00	0 0,00
XVII	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	0	0,00	0 0,00
XVIII	Simptomi, znakovi i abnormalni klin.ilab. nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	4	14,65	7 21,43

R.B.	SKUPINA BOLESTI STANJA MKB-10		BROJ	MUŠKARCI STOPA/100000	BROJ	ŽENE STOPA/100000
XIX	Ozljede, otrovanja, i ostale posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	56	205,11	57	278,61
XXII	Šifra za posebne namjene	U00-U99	243	890,04	170	428,63
	Ukupno		1648	6036,19	1741	5893,70

**TABLICA 15. UMRLI U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI I PO SPOLU U ZAGORI
SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2021.**

R.B.	SKUPINA BOLESTI STANJA MKB-10		BROJ	MUŠKARCI STOPA/100.000	BROJ	ŽENE STOPA/100.000
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	1	12,38	1	9,52
II	Novotvorine	C00-D48	153	1894,03	73	695,11
III	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	0	0,00	0	0,00
IV	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	41	507,55	57	542,75
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	7	86,66	33	314,23
VI	Bolesti živčanog sustava	G00-G99	13	160,93	11	104,74
VII	Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	0	0,00	0	0,00
VIII	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	0	0,00	0	0,00
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	195	2413,96	282	2685,20
X	Bolesti dišnog sustava	J00-J99	26	321,86	11	104,74
XI	Bolesti probavnog sustava	K00-K93	28	346,62	14	133,31
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	0	0,00	0	0,00
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	0	0,00	3	28,57
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	7	86,66	6	57,13

R.B.	SKUPINA BOLESTI STANJA MKB-10	BROJ	MUŠKARCI STOPA/100.000	BROJ	ŽENE STOPA/100.000
XV	Trudnoća, porođaj i babinje	000-O99	0	0,00	0
XVI	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	P00-P96	0	0,00	0
XVII	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	0	0,00	1
XVIII	Simptomi, znakovi i abnormalni klin.i lab. nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	3	37,14	0
XIX	Ozljede, otrovanja, i ostale posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	12	148,55	28
XXII	Šifra za posebne namjene	U00-U99	59	730,38	55
	Ukupno	545	6746,72	575	5913,16

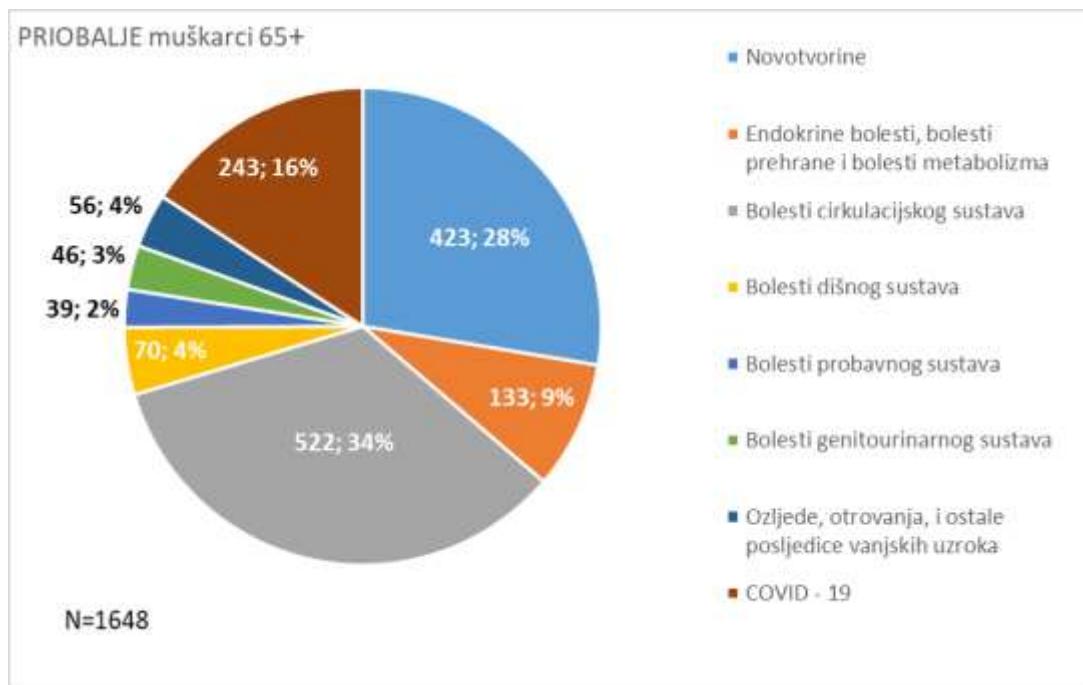
TABLICA 16. UMRLI U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI I PO SPOLU NA OTOCIMA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2021.

R.B.	SKUPINA BOLESTI STANJA MKB-10	BROJ	MUŠKARCI STOPA/100.000	BROJ	ŽENE STOPA/100.000
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	1	24,30	3
II	Novotvorine	C00-D48	70	1700,68	52
III	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	0	0,00	1
IV	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	27	655,98	29
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	6	145,77	16
VI	Bolesti živčanog sustava	G00-G99	8	194,36	13
VII	Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	0	0,00	0
VIII	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	0	0,00	0
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	99	2405,25	114
	Ukupno	545	6746,72	575	5913,16

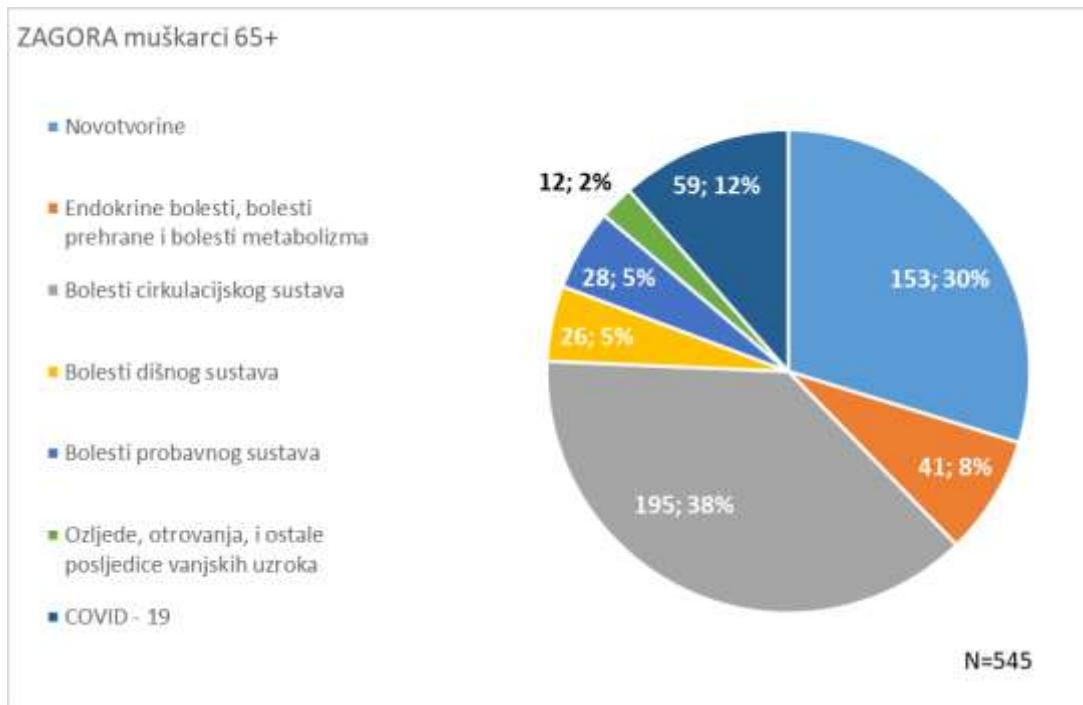
R.B.	SKUPINA BOLESTI STANJA MKB-10		BROJ	MUŠKARCI STOPA/100.000	BROJ	ŽENE STOPA/100.00 0
X	Bolesti dišnog sustava	J00-J99	14	340,14	3	64,29
XI	Bolesti probavnog sustava	K00-K93	9	218,66	5	107,16
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	1	24,30	0	0,00
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	0	0,00	2	42,86
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	8	194,36	3	64,29
XV	Trudnoća, porođaj i babinje	O00-O99	0	0,00	0	0,00
XVI	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	P00-P96	0	0,00	0	0,00
XVII	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	0	0,00	0	0,00
XVIII	Simptomi, znakovi i abnormalni klin.ilab. nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	1	24,30	1	21,43
XIX	Ozljede, otrovanja, i ostale posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	8	194,36	13	278,61
XXII	Šifra za posebne namjene	U00-U99	25	607,39	20	428,63
	Ukupno		277	6729,83	275	5893,70

Usporedbe strukture i udijela smrtnosti po skupinama bolesti muškaraca dobi 65 i više godina po područjima Županije u 2021. godini pokazuje da je vodeći uzrok smrti skupina bolesti cirkulacijskog sustava s najvećim udjelom u Zagori (38% umrlih), potom na otocima (37% umrlih), a najmanje u priobalju (34% umrlih). Na drugom mjestu su novotvorine s s najvećim udjelom u Zagori (30% umrlih), potom u priobalju (28% umrlih), a najmanje na otocima (26% umrlih žena). Najveće razlike zapažamo u smrtnosti muškaraca od COVID-19 bolesti (priobalje 16%, Zagora 12% i otoci 9% umrlih). Smrtnost muškaraca od endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma je najvaća na otocima (10% umrlih žena), potom u priobalju (9% umrlih), te najmanje u Zagori (8% umrlih muškaraca) (slika 7).

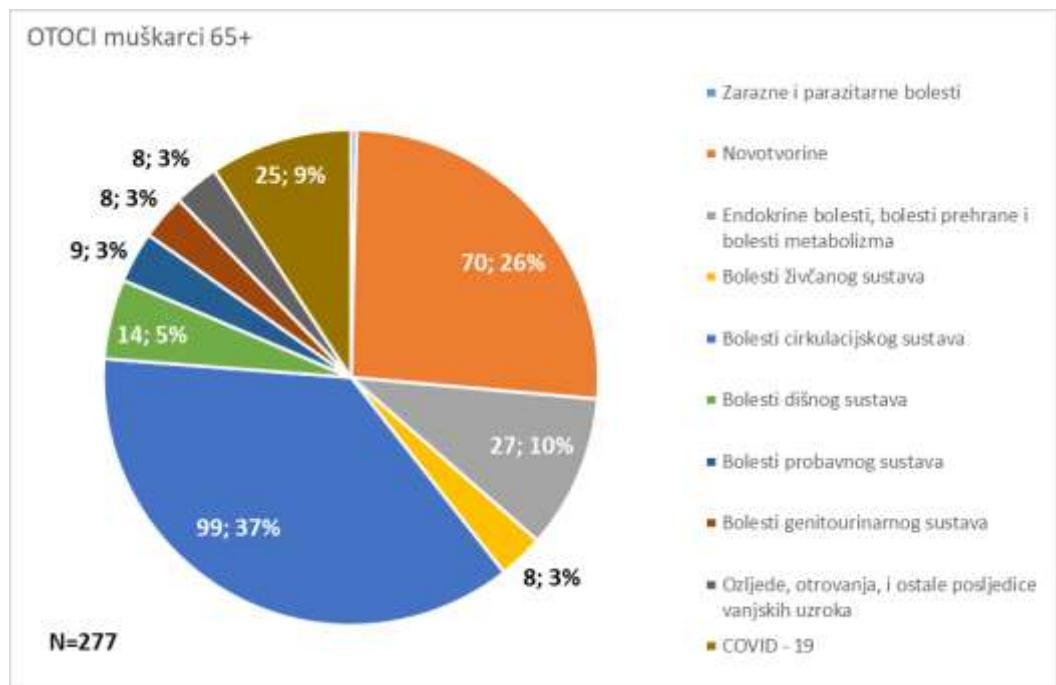
SLIKA 12. STRUKTURA UZROKA SMRTI MUŠKARACA DOBI 65 I VIŠE GODINA U PRIOBALJU SPLITSKO DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

SLIKA 13. STRUKTURA UZROKA SMRTI MUŠKARACA DOBI 65 I VIŠE GODINA U ZAGORI SPLITSKO DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

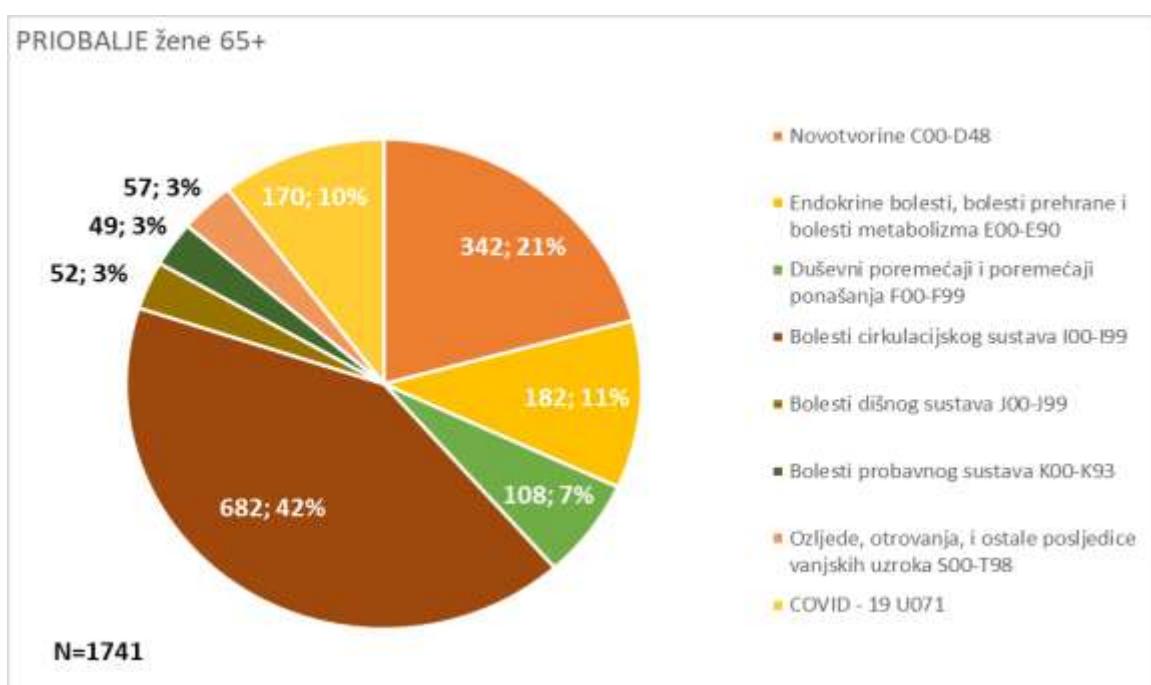

SLIKA 14. STRUKTURA UZROKA SMRTI MUŠKARACA DOBI 65 I VIŠE GODINA NA OTOCIMA SPLITSKO DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

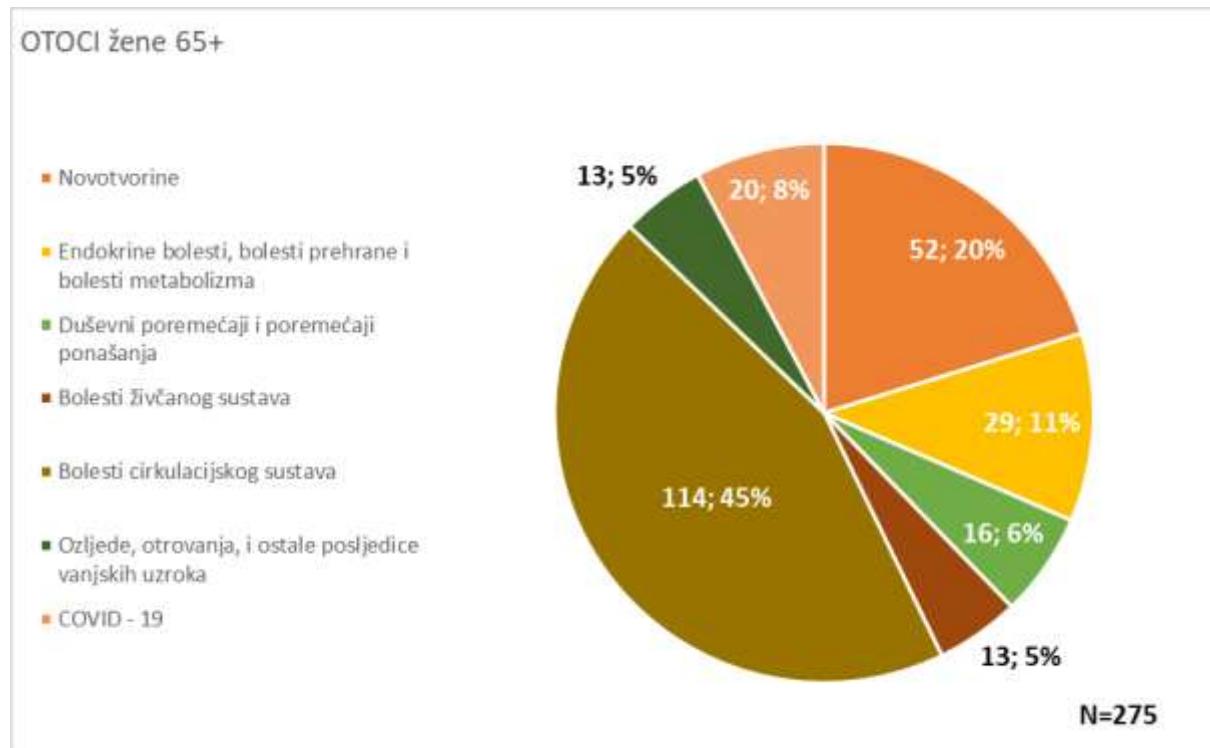

Usporedba strukture uzroka smrti po skupinama bolesti žena dobi 65 i više godina po područjima Županije u 2021. godini pokazuje da je vodeći uzrok smrti skupina Bolesti cirkulacijskog sustava s najvećim udjelom u Zagori (50% umrlih), potom na otocima (45% umrlih), a najmanje u priobalju (42% umrlih žena). Na drugom mjestu su Novotvorine s s najvećim udjelom u priobalju (21% umrlih), potom na otocima (20% umrlih), a najmanje u Zagori (13% umrlih žena). Na trećem mjestu su endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma s podjednakim udjelom umrlih žena u priobalju i na otocima (11%), a u Zagori (10% umrlih žena). Smrtnost žena zbog COVID-19 bolesti je podjednaka u priobalju i u Zagori (10% umrlih), a niža na otocima (8% umrlih žena) (slike 15, 16 i 17).

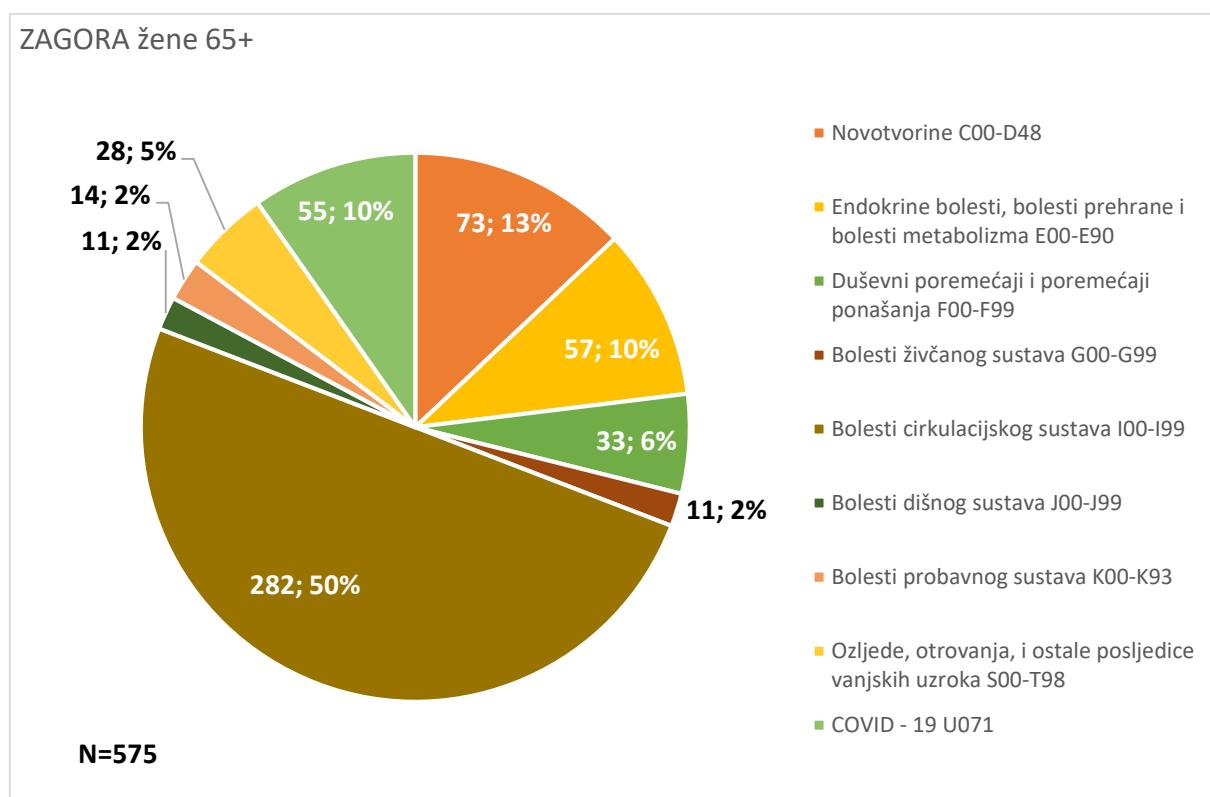
SLIKA 15. STRUKTURA UZROKA SMRTI ŽENA DOBI 65 I VIŠE GODINA U PRIOBALJU SPLITSKO DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

SLIKA 16. STRUKTURA UZROKA SMRTI ŽENA DOBI 65 I VIŠE GODINA NA OTOCIMA SPLITSKO DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

SLIKA 17. STRUKTURA UZROKA SMRTI ŽENA DOBI 65 I VIŠE GODINA U ZAGORI SPLITSKO DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

4.2 Smrtnost od pojedinačnih uzroka smrti po područjima Županije

4.2.1 Pojedinačni uzroci smrti muškaraca po područjima Županije

Kod muškarca dobi 65 i više godina od pojedinačnih uzroka smrti u 2021. godini na prvom mjestu u priobalju je COVID-19 (243 umrlih; 14,75% umrlih), u Zagori ishemische bolesti srca (71 umrli; 13,03% umrlih), a na otocima smrti od cerebrovaskularne bolesti (29 umrlih; 10,47%). Na drugom mjestu u priobalju su smrti od ishemische bolesti srca (173 umrla; 10,50% umrlih), u Zagori COVID-19 bolesti (59 umrlih; 10,83%), a na otocima smrti od dijabetes melitus (27 umrlih; 9,75%). Na trećem mjestu uzroka smrti u priobalju je dijabetes melitus, u Zagori hipertenzivne bolesti, a na otocima smrti od COVID-19 bolesti (tablice 17, 18 i 19).

TABLICA 17. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH MUŠKARACA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U PRIOBALJU SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

ŠIFRA	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
U071	COVID – 19	243	14,75
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	173	10,50
E10-E14	Dijabetes melitus	132	8,01
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	117	7,10
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	112	6,80
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	87	5,28
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	83	5,04
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	50	3,03
C61	Zločudna novotvorina prostate	48	2,91
C64-C68	Zločudna novotvorina urinarnoga trakta	35	2,12
Prvih 10 uzroka smrti		1080	65,54
Ukupno umrli		1648	100,00

TABLICA 18. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH MUŠKARACA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U ZAGORI SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	71	13,03
U071	COVID – 19	59	10,83
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	45	8,26
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	44	8,07
E10-E14	Dijabetes melitus	41	7,52
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	35	6,42
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	33	6,06
K70-K77	Bolesti jetara	23	4,22
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	18	3,30
C61	Zločudna novotvorina prostate	15	2,75
Prvih 10 uzroka smrti		384	70,46
Ukupno umrli		545	100,00

TABLICA 19. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH MUŠKARACA U DOBI 65 I VIŠE GODINA NA OTOCIMA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	29	10,47
E10-E14	Dijabetes melitus	27	9,75
U071	COVID – 19	25	9,03
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	20	7,22
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	15	5,42

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	14	5,05
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	12	4,33
I70	Ateroskleroza	8	2,89
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	8	2,89
I50	Insuficijencija srca	8	2,89
Ukupno prvih 10 uzroka smrti		166	59,93
Ukupno umrli		277	100,00

4.2.2 Pojedinačni uzroci smrti žena po područjima Splitsko-dalmatinske županije

Kod žena dobi 65 i više godina od pojedinačnih uzroka smrti u 2021. godini na prvom mjestu su smrti od dijabetes melitusa u priobalju (182 umrlih; 10,45%) i na otocima (29 umrlih; 10,55%), a u Zagori smrti od cerebrovaskularne bolesti (77 umrlih; 13,39%). Na drugom mjestu su smrti od hipertenzivne bolesti u priobalju (174 umrlih; 9,99%) i u Zagori (76 umrlih; 13,22%), a na otocima smrti od ishemijске bolesti srca (29 umrlih; 10,55%). Na trećem mjestu su smrti od ishemijске bolesti srca u priobalju (173 umrle; 9,94%) i u Zagori (61 umrla; 10,61%), a na otocima smrti od cerebrovaskularne bolesti (28 umrlih; 10,18%). Smrti od COVID-19 bolesti su i na priobalju i u Zagori i na otocima na petom mjestu uzroka smrtnosti kod žena starije dobi (tablice 20, 21, i 22).

TABLICA 20. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH ŽENA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U PRIOBALJU SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
E10-E14	Dijabetes melitus	182	10,45
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	174	9,99
I20-I25	Ishemijске bolesti srca	173	9,94
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	173	9,94

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
U071	COVID - 19	170	9,76
F00-F03	Demencija	66	3,79
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	64	3,68
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	55	3,16
I70	Ateroskleroza	52	2,99
F07	Poremećaj ličnosti i poremećaj ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem ili disfunkcijom mozga	36	2,07
Prvih 10 uzroka smrti		1145	65,77
Ukupno umrli		1741	100,00

TABLICA 21. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH ŽENA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U ZAGORI SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	77	13,39
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	76	13,22
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	61	10,61
E10-E14	Dijabetes melitus	57	9,91
U071	COVID - 19	55	9,57
F00-F03	Demencija	27	4,70
I50	Insuficijencija srca	19	3,30
I70	Ateroskleroza	14	2,43
C81-C96	Zločudna novotvorina limfatičnoga, hematopoetskoga i srodnoga tkiva	13	2,26
C51-C58	Novotvorine; ženski spolni organi	13	2,26
Prvih 10 uzroka smrti		412	71,65
Ukupno umrli		575	100,00

TABLICA 22. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH ŽENA U DOBI 65 I VIŠE GODINA NA OTOCIMA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2021.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
E10-E14	Dijabetes melitus	29	10,55
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	29	10,55
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	28	10,18
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	22	8,00
U071	COVID - 19	20	7,27
F00-F03	Demencija	14	5,09
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	9	3,27
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	8	2,91
I42	Kardiomiopatija	7	2,55
G30	Alzheimerova bolest	7	2,55
S72	Prijelom bedrene kosti (femura	7	2,55
C50	Zločudna novotvorina dojke	7	2,55
I48	Fibrilacija atrija i undulacija	5	2,20
Prvih 10 uzroka smrti		192	69,82
Ukupno umrli		275	100,00

5 Zaključak

Starenje stanovništva jedan je od najvećih postignuća ali i najvećih izazova današnjeg čovječanstva. Svi demografski analitički pokazatelji za stanovništvo Splitsko-dalmatinske županije potvrđuju značajno povećanje udjela starijeg stanovništva. Sa starenjem stanovništva mijenja se i struktura pobola, kao i struktura zdravstvenih potreba i zahtjeva dobne skupine 65 i više godina.

Prema izvješćima iz primarne zdravstvene zaštite u 2021. godini najčešće skupine utvrđenih bolesti i stanja kod starijih osoba su: bolesti cirkulacijskog sustava (s udjelom od 14,7%; RH 12,8%), bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (10,2%; RH 9,1%), te endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma (8,9%; RH 7,9%).

Udio hospitaliziranih u dobi 65 i više godina u 2021. godini u stacionarnom dijelu KBC Split iznosio je 43,2% ukupno liječenih – u 2020. godini 40,3% (2021. RH 38,8%). Zabilježeno je 17.354 hospitalizacija osoba starije životne dobi (stopa 18140,26 /100.000) s ukupno 141.659 dana bolničkog liječenja. - 2020. godine 16.709 hospitalizacija i 138.732 dana bolničkog liječenja. Prosječna dužina liječenja po jednom boravku je bila 8,2 dana – u 2020. 8,3 dana (RH 9,5 dana). Vodeće skupine bolesti kao uzrok hospitalizacija starijih ljudi su, kao i 2020. godine: bolesti cirkulacijskog sustava (4140,7/100.000), novotvorine (3975,7/100.000), bolesti dišnog sustava (2674/100.000), bolesti probavnog sustava (1645,9/100.000), te ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (1615,5/100.000).

Od ukupnog broja hospitaliziranih u dobi iznad 65 godina u 2021. godini bilježi se 8.099 hospitalizacija žena (2020. 6.870) i 9.255 hospitalizacija muškaraca (2020. 7.424). Stopa hospitalizacije žena starijih od 65 godina iznosila je 15393,2/100.000 (2020. 12966,42/100.000), a muškaraca starijih od 65 godina 23432,8/100.000 (2020. 18980,9/100.000).

Prema podacima o umrlima Državnog zavoda za statistiku u Splitsko-dalmatinskoj županiji u 2021. godini umrlo je 5.061 osoba u dobi 65 i više godina. Značajno je više umrlih u odnosu na proteklu 2020. godinu (4.586 umrlih) koja je već značajno odudarala po broju umrlih od višegodišnjeg prosjeka. Analiza uzroka smrti u ovoj dobnoj skupini pokazuje da kao i u 2020. godini najviše osoba starije dobi umire od cirkulacijskih bolesti, stopa 2066/100.000 (RH 2426,6/100.000). Na drugom mjestu uzroka smrti su novotvorine sa stopom od 1635,6/100.000 (RH 1191,7/100.000), zatim slijede smrti od Covid-19 bolest sa 572 umrlih i sa stopom od 621 /100.000 (RH 836,8/100.000) što je i razlog „viška smrtnosti“ u 2021. godini. Na četvrtom mjestu uzroka smrti starijih osoba su endokrine bolesti i bolesti prehrane i metabolizma sa stopom od 509,2/100.000 (RH 507,2/100.000). Na petom mjestu uzroka smrti su bolesti dišnog sustava (stopa 191,1/100.000; RH 255,7/100.000).

U 2021. godini zabilježeno je 174 nasilnih smrti (stopa od 188,9/100.000; RH 194,9/100.000) u osoba 65 i više godina (u 2020. 150 umrlih). Najveći broj nasilnih smrti uzrokovani su padovima (118 osoba; stopa 128,1/100.000; RH 121,3/100.000).

Čak 67,8% svih vanjskih uzroka smrti osoba u dobi 65 i više godina u Županiji u 2021. godini posljedica su padova (RH 62,2%). Zbog padova je preminulo 43 muškaraca u dobi iznad 65 godina (stopa od 108,9/100.000, odnosno 87,25% umrlih od ukupno umrlih svih dobnih skupina od padova) i 75 žena u dobi iznad 65 godina (stopa od 142,6/100.000, odnosno 98,7% umrlih od ukupno umrlih svih dobnih skupina od padova).

Analiza uzroka smrti osoba starijih od 65 godina po područjima Županije za 2021. godinu prema najučestalijim skupinama bolesti pokazuje da su u ovoj dobnoj skupini starije osobe oba spola kao i u 2020. godini najviše umirale od bolesti cirkulacijskog sustava (priobalje 1204 umrlih, sa stopom 2177,58/100.000; Zagora 477 umrlih, sa stopom 2549,58/100.000; otoci 213 umrlih, sa stopom 2424,23/100.000) (2020. priobalje 1131 umrlih, Zagora 480 umrlih, otoci 192 umrlih). Na drugom mjestu uzroka smrti kod oba spola su novotvorine (priobalje 765 umrlih, sa stopom 1331,89/100.000; Zagora 226 umrlih, sa stopom 1294,57/100.000; otoci 122 umrlih, sa stopom 1407,56/100.000) (2020. priobalje 727 umrlih, Zagora 241 umrli, otoci 101 umrlih). Na trećem mjestu uzroka smrti kod oba spola je COVID-19 bolest (priobalje 413 umrlih, Zagora 114 umrlih), a na otocima smrti od endokrinskih bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (56 umrlih) (2020. COVID-19 bolest priobalje 223 umrlih, Zagora 79 umrlih; otoci endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma 35 umrlih). Na četvrtom mjestu uzroka smrti kod oba spola su endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (priobalje 315 umrlih, Zagora 98 umrlih), a na otocima smrti od COVID-19 bolesti (45 umrlih) (2020. endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma priobilje 327 umrlih, Zagora 104 umrlih; otoci COVID-19 bolest 20 umrlih).

Od pojedinačnih uzroka smrti osoba 65+ kod oba spola u priobalu vodeći su uzroci COVID-19 bolest (411 umrlih) i ishemische bolesti srca (346 umrlih), u Zagori ishemische bolesti srca (132 umrlih) i cerebrovaskularne bolesti (121 umrli), a na otocima cerebrovaskularne bolesti (57 umrlih) i dijabetes melitus (56 umrlih).

Iz prethodne analize pobola i smrtnosti stanovništva dobne skupine 65 i više godina u Splitsko-dalmatinskoj županiji očito je da kronične nezarazne bolesti najviše pridonose teretu bolesti starijih. Njihov nastanak je uglavnom povezan s djelovanjem zajedničkih rizičnih čimbenika nezdravog načina života, što daje mogućnost da utječemo na nekoliko bolesti putem pojedinačnih intervencija na čimbenike rizika. Imajući u vidu porast udjela starog stanovništva u ukupnoj populaciji, koji i nadalje kontinuirano raste, možemo očekivati daljnje sve veće opterećenje kroničnim nezaraznim bolestima ako se ne poduzmu sveobuhvatne mjere prevencije.

Pitanje prevencije osobito je aktualno kod mlađeg stanovništva, međutim za sprečavanje bolesti i prekidanje s nezdravim životnim navikama nikada nije prekasno. Ulaganje u prevenciju i kontrolu kroničnih nezaraznih bolesti smanjuje broj preranih smrti, te sprječava pobol i invaliditet, istovremeno unaprjeđujući kvalitetu života.

U prosincu 2019. godine u gradu Wuhan u provinciji Hubei u Narodnoj Republici Kini došlo je do pojave smrtonosne respiratorne bolesti povezane s novim sojem koronavirusa koji do tada nije bio otkriven kao uzročnik bolesti kod ljudi. Svjetska zdravstvena organizacija ga je nazvala SARS-CoV-2 (SARS-coronavirus-2), a bolest koju uzrokuje COVID-19. Virus se brzo proširio svijetom te je 11. ožujka 2020. godine Svjetska zdravstvena organizacija proglašila pandemiju bolesti COVID-19.

U Splitsko-dalmatinskoj županiji prvi slučaj COVID-19 bolesti zabilježen je 18.3.2020., a prvi smrtni slučaj 10.4.2020. godine (preminula 93 godišnja osoba).

Starije osobe i osobe s kroničnim bolestima (npr. povišeni tlak, bolesti srca, dijabetes, poremećaji jetre, bubrega, kronične plućne bolesti, oslabljen imunološki sustav) podložnije su težim oblicima COVID-19 bolesti i smrtnom ishodu što je i razlog „viška smrtnosti“ u 2021. godini.